

1976-Uztaila-25-XXVI garren urtea 697 zenbakia

AMNISTIA - AMNISTIA - AMNISTIA

BARRA SELECTA

MINA

**JAMON
COCIDO**

MINA

FOIE GRAS

CALLOS

MINA

**A MANOS DE
CERDO**

GUISADO

**LURRAREN EMAITZAK!
LURRAREN OSASUNA!**

Jabea:
Nafarroa, Kantauri eta Aragoiko
Kaputxinoak.
Burlada, Kale Nagusia, 50 - 1
Donostia, Okendo, 22
Telf. 41-95-88

Zuzendaria:
Kaetano Ezeiza Iturriza.

Antolatzaileak:
Donato Unanue, Mikel Atxaga eta
L. A. Aranberri.

Berri-emaleak
M. Bujanda (Iruiña), Odile Kruzeta (Eibar),
L. Baraizarra (Markina), Axari (Idiazabal),
Idiakez (Deba), Alix Trueba (Karrantza),
Etxetxukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello
(Lezo), M. Izeta (Baztan), Uztarri (Oiar-
tzu), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri
(Zestoa), Murumendi (Beasain), Katazuri
(Durango) eta abar.

Moldiztegia eta idazkola:
«Gráficas Navasal»
Camino de las Canteras, s/n
IRUIÑEA
D. L.: 80-1933
Azal-egilea: Ernio S. L.

HARPIDA SARIA:

Barruan	600 pts.
Korreo batasuneko herrietan	700 pts.
Atzerrietako beste herrietan	850 pts.
Airez, alde zurretik galdetu	
Salmenta (ale bakoitza)	20 pts.

non zer

SANTURTZEKO GERTAERAK.....3

JUAN MARI BANDRESEKIN.....4
Estepan Aldamiz-Etxebarria

E.S.B.-REN ELKARRIZKETA.....5-8

ESNEA ZERGATIK GALTZEN DA?...9
Joxe Alkiza

DISTANTZI UNIBERTSITATEA.....10
Olazabal

ELIZA.....12-13
Arostegi-Amunsa

GARAIA ASTEKARIAZ.....14-15
Xabier Lete

PUNTO Y HORA.....16-20
Aranberri

HITZEGITEKO GARAIA PUNTUA ETA ORDUA

Bestek agindutakoa betetzera, bestek esandakoa sinestera, bes-
tek idatzitakoa irakurtzera eta bestek irakatsitakoa ikastera be-
hartuak izan gara euskaldunok.

Irabazleak idatzi izan du historia eta euskaldunona ere hala
idatzi izan du. Komunikabideak, indar haundia izanik, ezin zitez-
keen euskaldunon esku izan. Arrotzek eman dute gure jokabi-
deen, borroken, ametsen, eskubideen eta abarren berri. Eta, gai-
tzardi. Etsaiek ere askotan eman bait dute.

Isilean eta izkutuan eutsi behar izan diogu kontrako erasoari.
Euskal Alderdiek horretan badute meriturik aski. Baina erdi-izku-
tukoek ere egin dute lanik franko. Ikastolek, bertsolariek, abesla-
riek, gau-eskolek, kultur saioek eta abarrek egin duten lana ez da
ahaztekoa. Ezta ordea, Euskal irratiek eta euskal aldizkariak egin
dutena ere.

Askatasun eta argi gehiagorik lan egiteko denbora datorkigun
une honetan are eta gogorrago lotu behar gatzazkio orain arteko
lanari eta jokabideari. Besteak beste, urrats haundi eta berririk e-
man duten euskal komunikabideak sendotu eta hobetu behar di-
tugu.

EuskalHerri deseuskaldundu honetan, ordea, erdararen beha-
rra ere badugu. Gutaz mintzo diren erdal egunkari eta astekari as-
ko sartzen da Euskal Herrira. Arrotz ikuspegiz eta etsai-ikuspe-
giz, eginak dira askotan, zoritxarrez.

Hutsune hori bete beharra dugu Euskaldunok. Egiteko hori ez
dezahegu besteren esku utzi. Euskal ikuspegiz egindako erdaraz-
ko egunkari eta astekariak beharrezkoak zaizkigu. Beto garai,
puntu eta ordu onean. Erdararen bidez euskaltzaletu eta euskal-
dundu beharko dugu kanpotik etorri den jendea eta bertakoa i-
zanik urtetako zapalkuntzaz erdaldundu zaiguna.

Baina hau ezin daiteke euskararen galeran egin. Euskara indar-
tzea eta zabaltzea nahi baldin badugu euskal komunikabideak,
euskaraz diren komunikabideak alegia, indartu eta zabaltu behar
ditugu. Erdarazkoen inbiriari gabekoak egin behar ditugu horre-
tarako. Hori, ordea, ez da lortuko euskara haintzakotzat hartzen
ez baldin badugu.

Urtetako zapalkuntzak urritu egin ditu euskaraz mintzo dire-
nak eta euskaraz irakurtzen eta idazten dakienik sortzen ez du
utzi. Arreta bereziz zaindu behar da, beraz, euskara komunika-
bi-deetan. Inoiz baino gehiago lagundu behar zaie euskal aldizkari-
ei.

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

GIZON, EMAKUME ETA HAUR MOLLARRI JANTZITEGIA

Iñurritza

Zarautz

Transportes **azkar** s a

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia, Cartagena, Granada, Almeria, Santander, Valladolid, Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo, Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

Otsein

PENSATU ETA EKIN

Frigo tresnak - Ontziak garbitzekoak

Labadorak superantomatikak - Ur berogailuak

Lehor tresnak - Estufak

JOSE ZINKUNEGIREN OPTIKA DONOSTIAN

URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernanl, 4

DONOSTIA

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 48

GAZTEIZ (Vitoria)

AfATE OPARIAK

GAI TA IRUDI POLITENAK

Victor Pradera, 2

(Esquina Zubieta)

DONOSTI

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gañera esne putzuak,
Olek guztiak berekin ditu
Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

ETXEKO - ANDRE: IRAUN ARAZI ZURE
ARROPEI ONOKO JABOI ONEKIN:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa makinaz egiten ba'dezu

ATOMIZADO LAGARTO — jaboia erailli beti

Eskuz ba'zabiltz, LAGARTO — jaboia bear dezu erosi

JABON LAGARTO, garbiketarako jaboia bakarra
Etxeko-andrearentzat neskamerik egokiena.

¡JABON LAGARTO!

SANTURTZEKO HERRIAREN MANIFESTUA LANGILEEI ETA EUSKAL HERRIARI

1.976ko uztailaren 9an, sardiña festaren ondotik, manifestazio bat eratu genuen, Madariagaren plazatik irten eta Mendizabal Kapitanaren kalea arte, ordena erabateko zelararik. Amnistia eta askatasuna mementu oroz eskatu ziren era onetan Espainiako estatuan zehar. hainbestetan egin izan diren manifestazioei gurea ere gehituz. Mendizabal Kapitanaren kalera sartu ginelarik, goardiazibil-eko indarrak azaldu zitzaizkigun; une honetan, kaletar jantziriko lauzpabost gizonezkoak manifestazioari kontraka ekin zioten, hotzikara sortzen duen balantze izugarria, 45 urtetako emakume baten hiltzea izan delarik. Bere izena MARIA NORMA MENTXAKA, "Normi" bezala ezagunago zelarik hiru semeren ama zen. Bestalde hiru pertsona izan dira balaz zaurituak, jipoi-tuak izan direnez aparte. Detenituak oraingoz ezin jakin izan da zenbatsu diren.

Ekintza hauk bilakatzen ziren bitartean, direla-ko kontrolik gabeko elementu horik, goardiazibil-aren kolaborazio zuzena izan zuten, izan ere eta gertaturiko guztiaren lekuko izanik ez bait zuen ezertxo ere egin egoeraren konpontzeko.

Gertaera hauen aurrean Santurtzeko Herriak eskubidez eskatzen du:

1- Agirian ezar daitezela hiltzaile eta zauritzaileak.

2- Erabat konturaturik gara talde terrorista polizia-kide hauk i inolako kontrolik gabe dabiltzala eta zuzenean Gure Herriaren askatasunaren eta seguridadearen kontra doazela; honegatik kriminal erresposabilitateak eskatzen ditugu eta atentatu hauen autoreen aurka egin dadila juizio publiko bat.

Askatasun Nazional eta Demokratikoak lortzearren Gure Herriak daraman burruka horretan, behar beharrezko dugu guardiazibil, polizia harmatu eta talde para-polizial direlako deuseztatzea, gorago esaniko beste eskariaz gainera.

3- Uztailaren 8an, egun batzu lehenago, Amnistiaren aldeko manifestazio handi bat eginzen Bilbon, baimen eta guzti, ezeren okerrik eta inoren detentziorik gabe.

Helburu berdinez egin zen gure herrikoari, gogor eraso zitzaion.

Horrek aldarteka jokutzen dela eta askatasun osorik ez duela gure Herriak adierazten du.

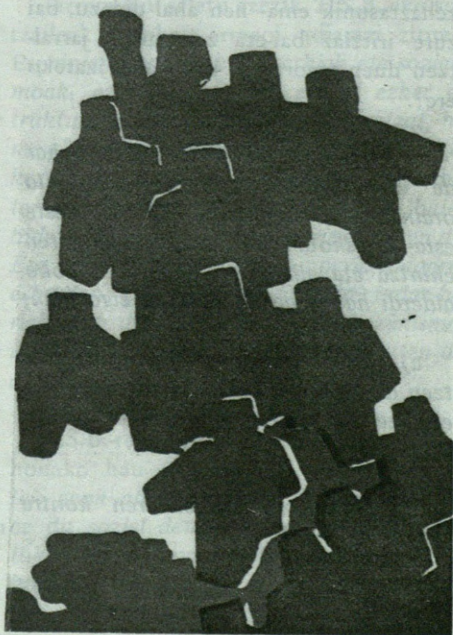
4- Detenitu guztiak atera ditzatela berehala eskatzen dugu.

Euskal Herriaren askatasuna eta askatasun demokratiko oro lortzea denon lana da eta Euskadi osoa horren alde borroka egiteko prest dago. Honelako okerrak zaila ditzala eskatzen diogu, beraz.

Eta, astelehenean, hilaren 12an arratsaldeko 7,30etan izanen diren hiletara dei egiten diogu.

CABIECES, SAN JUAN BAUTISTA, LAS VIÑAS, MANARIGA eta BUENA VISTA hauzoetako FAMILI-ELKARTEAK izenpetua.

LABUR LABUR

JUAN MARI BANDRES-KIN

Suarez eta konpainiaren gobernu martxan jarri dene-
tik, zenbait aldaketa eta promesa ikusteko aukera ukan
dugu. Alde batetik KODIGO PENAL delakoaren baitan
zenbait aldaketa agian garrantzizkoak; bestetik Polizia
harmatuaren eta Goardia zibilaren gainetik egonen den
idazkari ordeko berri baten sortzea eta hirugarren Gober-
nuaren programari buruzko deklarazio bat. Hau guztia de-
larik, Juan Mari Bandres abokatuarengana jo dugu zehaz-
tasun batzu emanen dizkigulakoan. Hor doa beraz, elkarr-
izketa:

— Kodigo Penal delakoaren errefor-
matzea izan da Go-bernu honen lehen
ekintza. Bestalde kontuan hartuz AN-
TITERRORISMO dekretuaren 13 eta
14 artikulua zutik dirauetela, zer
irizten diozu aldaketa honi?

— Antiterrorismo dekretua, 1.975ko
abuztuaren 26an agindu zen. 1.976ko
otsailaren 18an berraztertu egin zen
Garrigues ministroaren agintepean, zuk
esaniko artikulua horik urtebeterako
geratzen zirelarik; abuztuaren 26arte
beraz, gauzak honelatsu jarraituz gero.
13 artikulua arauz pertsona 5
egunegonez daiteke komisarian,
Juezaren oiniritziarekin beste bost e-
gunegonez luza daitekeela-rik epe hau.
14garrenak berriz zera dio: Beharra
erabateko delarik inoren etxera sar
daiteke polizia, Juezaren bai-
menik gabe. Beraz lege hauk gaur gaurkoz
zutik diraute.

— Konkretuki Kodigoaren erreformaz,
zehaztasunik ematen ahal didazu, bai
zure iritziaz bai-eta zein arlo jarrai-
tzen duen zigorturik jakin ahal izateko
ere?

— Erreforma honi buruz garbi behar
da erabat motz geratzen dela, eta
oraindik ere zigorturik diraute beste
esta-tu askotan normalizat jotzen diren
ekintza eta elkarteak. Zehazki honoko
alderdi hauek daude bereziki zigortuak;

a) Moral Publikoaren kontra joko-
tzen direnak; bai-eta pertsonaren kontra
ekintza bat aurrera ateratzeko sortzen
direnak ere.

b) Estatuaren Batasunaren kontra
jokatzen direnak.

d) Subertsioan dabiltzanak edo-eta
horretara bultzazen dutenak.

e) Totalitario diren Alderdiak, batez
ere kolore jakin batetakoak.

Honi buruz zerbait gehiago argitzea
komeni litzateke: Delitua unibertsalki
onartua delarik ez litzateke problema-
rik sortuko. Bai ordea moralaren kon-
zeptu aldagarriak e eztabaidatzen dire-
larik. Azkeneko hiru puntuak berriz
anbiguoak dira oso; arlo horretan
beraz, zer ikusi osoa Jueazarena izanen
da, eman diezaiokeen interpretazioaren
arauera.

Halaz guztiz ere, erreforma honen ba-
lhoa hutsaren hurrengo gerta daiteke
JURISDIZIO BATASUNA egiten ez
baldinbada, hots, TOP eta militarren t
tribunala bat egiten ez badira. Hain zu-
zen honek sor dezakeen sergutasunik

eza izugarria da; eskatu eta exijitu beha-
rrezko dugu tribunal espezialen deusez-
tatzea.

— “Orden público” rako Idazkari orde-
ko bat izendatuko omen da, ministroen
hilabete honetako 16an egin zen biltza-
rrean erbaki zenez.. Dirudienez hidazka-
ri ordeko horrek DGS Polizia Harmatu-
aren gainetik izanen omen ditu bote-
reak. Agian garrantzi handiko postua
izan daiteke. Zer irizten diozu honi?

— Bi erataru uler daiteke hau. Agian
“Cuerpo” bakoitzaren botereak muga-
tzeko eta kontrol bide bat izanez gero
onuragarri izan daiteke. Haatik okerre-
rako gerta daiteke bi gorputzen artean
koordinatze bide bat besterik bilatuko
ez balitz, kontuak zorrotzago hartzeko
asmoz edo-eta efektibotasun zehatzago
baten aitzakian.

— Gobernuak berriki egin ditu bere pro-
gramari buruzko deklarazioak, amnistia
ere tartean delarik. Hitzetatik ekintzeta-
ra leize izugarria izan ohi da. Zer usain
dario deklarazio honi zuretzat?

— Hasteko bederen gauza nabaria da
kapitalismoaren biderik ortodoxoenetik
doala programa berria, halaz guztiz,
hitz esperantzagarriak direla ezin uka-
tu. Segurutzat, 1.936garrenetik honun-
tzako hitzik onenak izan dira baina gu-
re Herria hitzez asperturik dago eta
ekintza garbiak behar ditu. Joan zen
egun batez, Zarautzen hotzikara sor-
tzen zuen pintura bat ikusi nuen horma
batetan. Bertan burdinazko hesiaren ba-
rrenetik giza-itxura batzuk nabari ziren,
azpian NOIZ ARTE ?esaldia irakur zi-
tekeelarik eta hau da momentuan mun-
du guztiak espero duen egiazko ekintza.

Eta gure Herriak espero duen amnis-
tia berehalako askatasuna da, baina pre-
so politiko GUZTIENTZAT, inor bere-
zi gabe, eta desherritaturik dauden guz-
tien bueltatzearekin, bai-eta legeak
“terrorista”tzat dituenak ere. Gure He-
rriarentzat beste edonolako amnistia
bat ez bai litzateke AMNISTIA izanen.

Agian, gure Herriaren eta ministru ja-
unen artean zulo handi bat dago; haiek
amnistia barkazio bezala ulertzen bait
dute eta guk oinarrizko justizia bezala.

Hala da bai Juan Mari eta laster iku-
ko dugu Gobernuaren hitzak gau erdiko
ahuntzaren eztul gertatu diren ala ez.

ESTEPAN ALDAMIZ—ETXEBARRIA

Bilera popular baten inguruan

EUSKAL SOZIALISTA BILTZARREA PLAZARA

Gaur eguneko alternatiba baten bila

Gasteizko aurkezpen ofizialaren ondotik, Euskal Sozialista Biltzarreak (E.S.B.) beste agerpen popularrago eta elkarrizketa irekiago bat egin berri du Eibarren.

Berrehundaka entzule bildurik ziren bertan, gazteak batipat, pertsonalki eta propio gomitatuak. Mahi buruak esan zuenez, *era guztitako Eibarko Euskal Sozialista abertzaleak deituak izan dira, baita Eibar inguruko zenbait ere, eta baita sozialistak ez diren banaka batzuk ere.*

Programaz lau ziren arren hizlariak, ez zuten hiruk baino hitzeggin, laugarrena "Forjas Alavesas" eko langile bat, goiz berean greban hasia zenez gero. Carlos Caballerok egin zuen haserako aurkezpena, bigarren hizlariak E.S.B. delakoa-
ren sorreraren berri eman zuen, eta, hirugarrenak, Biltzarrearen ideologi oinarriak azaldu zituen. Azkenik, elkarrizketa, izan zen. Mahai buru eta zuzentzaile-, Alberto Zuazua

Bilera, honelako saio bat egin daitekeen modurik onenean egin zen. Hasteko eta amaitzeko ordua zehatz mehatz kunplitu zen. Ezin uka, planteatu behintzat egiazko sozialismo bat planteatu zela, eta elkarrizketa ezin ireki eta demokratikoa izan zela.

CARLOS CABALLERO MINTZO

Carlos Caballerok hastekoz adiarazi zuenez: *Aurrez aurretik esan behar dizuet, E.S.B. talde berri bat bezala ez dugula hartu behar. Biltzarre bezala behar bada bai. Baina kontuan eduki behar duzue, abertzale eta sozialista talde politika desberdinetan, azken urteotan Euskal Herriaren alde saiatu garenok orain alkarrekin irtenbide bat bilatu eta eskaini gura deutsogula gure herriari, gaurko une historiko honetan. Horretarako alkartu gara.*

Gaur egun Espainiako estatuaren barruan sumatzen den nolabaiteko irekitasunean

*Euskadiri aukera berriak gertatuko zaizkiola dirudi, esan zuen Caballerok. Hainbat joeratako euskal sozialistek elkarrekin erabaki zuten: Euskadiko langile klaseari, gaztediari eta giza maila herrikoiei guztiei, irtenbide bat eskaini gura deusegu, eskaini behar diegu. Eta urtenbide hori sozialista garenez gero, sozialismo demokratikoa-
ren bideetan aurkitzen eta arkituko dugu.*

Caballerok dei egin zien Euskal sozialista guztiei elkarrekin bil daitezen: E.S.B. zalik dago, Euskaldun sozialisten batasuna-

ren alde. Eta aldi berean euskal buruzagitzaren euskal indar politika eta sindikala oro deitzen ditu berba egiten hastera, euskal nazio politikaren moldakuntzaz.

Hizlariak E.S.B.-ren marku minimu bat azaldu zuen, eta zenbait proposamen planteatu: *Lehendabiziz, Euskal indar politika eta sindikal guztien batasuna. Lehendabiziz, denok nazio fronte bateratu batera. Batasun honek bakarrik segurtu dezake Euskadiko interesen benetako defentsa. Eta hori, espainiar estatutok alderdiekin harremanetan jartzeko, bai agintean daudenekin bai oposizioan daudenekin.*

Alderdi bat osatzeari buruz, Carlos Caballerok zera erantsi zuen: *Laister, euskaldun sozialista guztien laguntzaz, Euskadiko benetako sozialista alderdia eraikiko dugu... Euskadiko klase herrikoiek eta giza sail aurrerazale orok eskatzen duten alderdi sozialista handia, herrizale eta autogestiozale.*

Bere txanda amaitzeko, Caballerok espainiar prentsaren erreakzioa, aipatu zuen *E.S.B.-ren agerpenaren aurrean, Euskadin bizitzen den oligarkiaren prentsaren erreakzioak eta sozial-inperialismoaren ber-*

berak izan dira. Bi motatakoak izan dira: edo, alde batetik, isiltasuna, edo, bestetik, zerbait idatzi bada, geure burua sozial-demokratatzat jotzea. Honetaz, "La Gaceta del Norte", "El Correo Español", "El Diario Vasco", "Guadiana", "Cambio 16" etabarrak, batera etorri dira.

Jarrera hau salatu ezezik, E.S.B.-eko sortzaileak hainbat arrazoi adiarazi zituen: *Espainiako botereak, oligarkiak eta sozialismoak, ezin dute onartu euskal ezker es-
trukturatu baten agerpena. Horientzat, hemen, Euskadin, bakarrik dago PNV, eta, ezker aldean burruka harmatua. Honela, botereak, epai-ekintza (acción judicial) baten bidez, beti euskal ezkerra deuseztatzen du. Eta, euskal ezkerra, sozial-inperialismoaren eskuetan, geldituko da. Orduan, indar horiek ezin dute, onartu, euskal sozialismoa illunetatik atera dadila, eta kalera uten dadila.*

E.S.B.-ren Agiria gogoraraziz, hizlariak honako hau azpimarkatu zuen: *Baten batek geuk ateratako agiria irakurtzen badu, ez du sozial demokraziaren aztarnik arkituko. Sozial-demokrazia eskubiko teknokrazia besterik ez da, eta geuk horrelakoa argi eta garbi salatzen dugu.*

URRATU DITUEN B IDEAK

Bigarren hizlariak, E.S.B.-ren sorreraren zertzeladak aipatu zituen laburki.

Lehendabiziko asmoa duela 7-10 hilabete sortu zen, Francoren gaixoaldia aurrera zihoalarik, eta Espainiako estaduan barrena beste zenbait talde eta alderdi nolabaiteko tolerantzia bat lortzen hasiak zirela ikusirik.

Geroztik, Francoren heriotzaren ondorengotik, harako tolerantzia hura areagotu egin zen, eta lehendabiziko asmo hura mamitzen hasi zen zenbait euskal talde sozialistaren artean. Lehenik binaka, eta gero mahai baten inguruan, plant e-teamendu eta estrategia berriak aztertu beharra sumatu zen. M.S.V., "Eibarko Elkarte Sozialista", "Aintzina", "Ezker Berri", "Equipos Socialistas de Navarra" delakoa, "Enbata" eta hainbat pertsona independente bildu ziren harako lehen batzarretan.

Bilera haik ondorio batzutura iritsi ziren. Hizlariaren hitzak errepikatuz: Batetik, *Euskal Herrian ikusten zen halako ezker zabal baten beharra eta, bigarren tolerantzia bat osatu beharra. Noski, bigarren puntu honek baditu bere arriskuak. Ikusten gendun, gure klan-destinidadea bakar bakarrik onzekiela sukursalisteei.*

Hauk honela, haserako batzarreetan parte hartu zuten taldeek hiru galdera egin zitoten nork bere buruari:

1— Euskal ezker zabal baten egiazko beharrik ote zen.

2— Talde bakar batek ala hainbatek osatu behar ote zuen.

3— Bilduak ziren taldeetariko ezinek, bere gisa alderdi bat eraikitzeke, bere burua gauza ikusten ote zuen.

Lehendabiziko galderak baiezko erantzuna izan zuen aho batez. Hainbat talderen artean egin beharra sumatu zen, bestalde, ezin taldek, bakoitzak bere aldetik alderdi bat egiteko lain ez zela ikusten zuenez gero.

Gauzak burutu-ala, LAIA eta EHAS-i deitu zitzairen. Lehenak ez zuen erantzun, bai, ordea, bigarrenak. Bero-rraren ustetan, EHAS barne egituraz fin-
katua den alderdi bat da iadanik, eta b behar bada, interesgarriena E.S.B. dela-
koa ere finkatuz joatea litzateke, behin

gorputza hartu ala, elkarrekin mahai batetan jarri ahal izateko.

Geroztik, "Ezker Berri" deritzan taldea eta "Eibarko Elkarte Sozialista" kanpoan geratu ziren. Lehendabizikoak, *badirudi momentu hartan etzuela ikusten aurrera segitzeko bide argirik* Eibarko Elkarteak beste arrazoi zehatzagorik bazuen, Elkarte hau hainbat koloretako hiri mailako fronte bat baizan, eta kontraesan bat litzateke E.S.-ren barruan ez dauden talde eta mugimentuetako militanteak beren aldetik barruan sartzea. Edozein modutan Elkarte Sozialista honek ontzat eman zuen Biltzarrearen sortu nahia, eta pertsonalki, elkarteko zenbait E.S.B.-rekin dira iadanik.

Hizlaria, E.S.B. alderdi bat ezik, biltzarre bat zela arkitu nahiz amaitu zuen: *Guk aurrera jo degu, eta gaur hemen dakarkizuegu euskal Abertzale sozialisten biltzarre hau. Guk uste degu alderdi sozialista bat eratzea benetan gauz serioa dala. Alderdia, behetik gora eratu behar den zerbait da. Momentu hontan, jendea bildu nahiean ari gera. Ez gaudela lotuak ez siglari ez ezerri, eta denon artean egin behar degula eta lortu behar degula benetako euskal sozialista abertzale talde zabal bat, eta denak sartu ditezkeela.*

IDEOLOGIAZ ZENBAIT PUNTU

Albertok esan dauan bezala, E.S.B.-ren ideologiaren zenbait puntu azalduko ditut hemen. Baina, nere ponentzia erderaz izango da, zelan nik euskeraz ondo ez dakit. Hitz hauekin ekin zion Eduardo Artamendik bere txandari, euskaldun berria baita.

Euskal Sozialista Biltzarrea afirma que Euskadi es una nación a la que asiste el derecho de disponer libremente de su destino. Y proclama como exigencia ineludible de la plenitud democrática, que el derecho de libre asociación entre naciones será ejercido sin limitaciones.

E.S.B. además pone en práctica lo que proclama, y ofrece una alternativa socialista para Euskadi, con absoluta independencia de todo poder exterior. Y rechaza todo intento de mediatizar la lucha del Pueblo Vasco por fuerzas extrañas, y en nombre de un pretendido falso internacionalismo.

E.S.B. denuncia la alienación cultural, la alienación económica y la alienación política que padece nuestro pue-

blo, y sale al paso del social-imperialismo, que intenta llegar hasta la alienación de nuestra propia conciencia, desvirtuando los contenidos anti-imperialistas de nuestra lucha, y cambiando nuestras legítimas aspiraciones de libertad.

Oligarkiaren eskuetan dagoen eguneroko prentsak zein gehienik oposizioarenetan dauden astekariek E.S.B.-ri buruz emandako informazioa salatu zuen Artamendik, bai eta bi sektore hoién Euskadiri buruzko, interesa berdina dela esan ere: *Que no surja un socialismo vasco independiente, y capaz de incorporar a amplios sectores de la población de Euskadi, y dirigirla consecuentemente hacia el logro de sus verdaderos objetivos.*

Euskal gizartea hainbat giza klasetan banaturik dagoenez gero, E.S.B.-k klase gabeko gizarte berri baten alde azaltzen da: *en la que sean borradas todas las relaciones de dependencia material de los hombres. El socialismo es el camino que*

nos conducirá a ello, y la meta es el comunismo, si entendemos con Marx, que éste es el reino de la libertad, y por tanto lo más opuesto a todo tipo de dictadura.

E.S.B.-ek "Langileen demokrazia" eta "gizarte sozialista libre eta pluralista" proposatzen ditu. Baina hau lortuko bada, askatasuna beharko lehenik. Askatasun giro hau han-hemenka gaintuz ari omen: En las sociedades modernas, el método marxista alumbra nuevas estrategias para el movimiento obrero en su lucha por el socialismo. El socialismo democrático es la alternativa que hoy ofrecen tanto el socialismo científico como el socialismo humanista a los trabajadores y a las clases progresistas de la sociedad, para su transformación revolucionaria.

E.S.B. "irekia" eta "pluralista" beza-la azaltzen dela esan zuen, non gaur egun euskal sozialismo mota guztiak sartzen ahal diren, militanteek berek estrategia eta orientabiderik komenigarrienak hautatu ahal izango dituztelarik.

Ezker nahiz eskuineko teknokrazia eta edozein motako botere-akumulapena arbuaitu ondoren, autogestioaren alde mintzatu zen: *Propugnamos autogestión. Para que los ciudadanos gestionen la ciudad. Para que los alumnos y enseñantes gestionen la educación. Para que los trabajadores gestionen la producción. Y en fin, para que las naciones alcancen su autogobierno y dispongan con plena libertad de su destino.*

Gaur egun sumatzen hasia den politik tolerantziaren barruan, E.S.B.-k uste du Euskal Herriak bere politik eta sindikal ordezkari propioak behar dituela, estatu mailako mugimenduen morroi izan nahi ez badu. Honetaz, E.S.B. Euskal Herri kanpotik Euskal herriaren ize-nean hitzegin nahi dutenen kontra altxatzen da, eta politik alternatiba bat eskaini nahi du.

E.S.B.-k dei egiten die euskal sozialista guztiei, Euskal Herriak behar duen alderdi sozialista handia eraikitzeko: *Nos declaramos abiertos a la unidad de todos los socialistas no sucursalistas de Euskadi, e invitamos al resto de las fuerzas políticas sindicales de obediencia vasca a construir un Frente Nacional Sólo entonces podrá hablar alguien en nombre del Pueblo Vasco, pactar con sus fuerzas y dirigir su lucha hasta la victoria final.*

ELKARRIZKETA IREKIA

Ondoko elkarrizketak, ordubete inguru iraun zuen. Galderei, egin ziren hizkuntzaz erantzun zitzairen.

Elkarrizketan parte handi bat burruka harmatuari buruz planteatu zen. Azkenik, mahai buruak gai hau bazterrerazi behar izan zuen, beste eratako gaiak ere erabili zitezen.

Galdegileen zentzutan, KAS inguruko jendearen eragina sumatu zen gehienik. Era honetako eta bestelako hainbat galdera aurreko txostenetan erantzunik zeudekeen.

Bestalde, estabaidatu ziren ideologia eta estrategia mailako planteamenduez iriztzenirritzi hasi gabe, guztion arteko armonia adierazi beharra dago, orobat elkarrizketa irekia, eta, mahaiak, batz besteko ondo enkajatu zituela aurpegira zitzazkion andanak. Posizioak aldatuz, berdin gertatu zitekeen. Baina hau ez da, gaurkoz, hemengo arazoa.

IPAR ALDEA

Lehen galdera ipar aldeari buruz planteatu zen. Mahaiak erantzun zuenez, printzipio mailan, Euskadik nazio bat osatzen duela adierazi zuen. Estrategia mailan, berriz, bi erakunderen beharra sumatzen da, bata ipar aldean eta bestea hego aldean. Honetaz bat datoz ipar aldekoak ere.

Hego aldeari buruz, euskal izaki politiko bat behar da, GUTIEÑEZ ETA GAUR EGUN, lau probintziek osatuko dutena.

LAIA

LAIA-ren jarreraz, alderdi honek bere burua komunista bezala azaltzen duela esan zuen mahaiak. E.S.B.-k, bere aldetik, Euskadiko benetako komunist alderditzat jotzen du LAIA, eta POSTURA HORI OSO ONDO IRUDITZEN ZAIGU. LAIA-k HUTSUNE HORI ONGI BETETZEN DU, eta E.S.B.-k ez luke nahi interferentziarik egin. Biltzarra prest legoke harremanetan hasteko lehenik, gero Frente Nazional batetan elkartzeko.

Mahaiak bukatu zuen esaten, GURETZAKO EUSKAL KOMUNISTA ALDERDIA LAIA DA.

AUTOGESTIOA ETA NAZIONALIZAZIOAK

Zentzu honetan, Eduardo Artamen-dik bere txostenean esana zuen zenbait puntu errepikatu zen, beti ere, autogestioa ARAZOAK GERTATZEN DIREN TOKI BEREAN KONPONTZEAN DELA adieraziz.

Nazionalizazioei buruz, mahaia estatu mailako nazionalizazioen kontra mintzatu zen. Hau da, Euskal Herriak nola baiteko autogobernu batez bere kontrolak lortzen ez dituen artean, ez dituela E.S.B.-k euskal enpresen nazionalizaziorik defendatuko.

E.S.B. munizipio, probintzia eta er-jio mailako sozializazioaren alde legoke, baina ez espainiar estatu mailako nazionalizazioaren alde, funtsean kapital handiaren eskutik estatuarenetara pasatzea bailitzateke, barne aldakuntzarik gabe.

Euskal autogobernu baten barruan, ordea, produkzio-bideen sozializazioaren alde saiatuko litzateke, etengabeko prozedura batetan.

EUSKAL SINDIKATOAK

Euskal sindikalismo baten aurrean, E.S.B. erakunde politiko bezala definitzen da. Euskal sindikato bateratu eta autonomo baten alde mintzatu zen langileek berek behetik gora burutua, eta indar politikoetatik independente.

ELA/STV, LAB edo LAK, zein ote zen aukerakoenaz, HORI EUSKAL SINDIKALISTEK ERABAKI BEHARKO DUTE erantzun zuen mahaiak.

KAS

KAS hainbat euskal indarren koordinatzaile bezala dagoenez gero, zertara ote datorren E.S.B izeneko konberjentzia, izan zen beste galdera bat.

E.S.B.-k izan du bere sorreran hainbat harreman KAS-ek. Hala ere, Biltzarreak burruka harmatuarekin zer ikusirik ez duen alternatiba berri bat planteatzen du, une historiko honetan baliagarrien delakoan. KAS-en barruan, ordea, talde politiko zein indar harmatuak daude-nez gero. E.S.B.-k beste bide batez abiatu beharra ikusten du.

Puntu honetaz, Biltzarreak BESTE ZENBAIT IRTENBIDE ERRESPETATZEN DITU, hortik beretik jotzen ez badu ere.

Euskal Sozialista Biltzarrezabal azaltzen da, eta sozialista demokratiko guztiek dukete bertan lekua.

Europako alderdi sozialista ireki bezala azaltzen da, eta bertan parte hartzen ahal dute marxista radikalek zein marxista libertario edo antdogmatikoek. Orobat marxismora planteamendu humanistaz iritsiak direnak, kristau humanismo zein bestez arestian E.S.B-ren barruan sartu berri den "Sozialismorako Kristauak" deitu taldea bezala.

EPE LABURRERA BEGIRA

Programa politikoak sarriegi epe luze-
ra ote direnez, epe laburrerako progra-
ma galdetu zuen entzule batek.

Epe laburrerako programa Biltzarre-
aren estrategiaren arloan sartzen da. Lehen
lehenik, oinarrizko estrategia bezala,
E.S.B.-k euskal indar politiko eta sindika-
len fronte bat proposatzen du, nolabai-
teko plataforma abertzale batetan. On-
dotik, bestelako indarrekin BAKEZKO
ZEIN BORTXAZKO KONFRONTA-
ZIO batetara abiatu, ahal delarik, eus-
kal Herriari historian zehar tokatu izan
zaion galtzailearen karta beti jokatu
gabe.

Bigarren puntu bezala, ahal den neur-
rian herri botereaz jabetuz joatea, hau-
zo, eskola, hiri zein probintzia mailan,
laster egiteko diren udaletako hautes-
kundeetan parte hartuz, esate baterako.

BORTXAZKO KONFRONTAZIOA

Bortxazko konfrontazioa aipatu de-
nez, eta lehenago, aldiz, burruka harma-
tua gaur egun aukerakoena ez ote den
esan, badirudi kontraesan bat dagokeela.

Mahaiaren ustetan, ordea, ez da ho-
netaz kontraesanik, eta Euskal Herrian
bertan omendugu exenplurik nabarmene-
na. Zeren, duela berrogei urte, PNV
bezalako alderdi konfesional batek,
hainbatek sarri burges eta erreakzionario-
tzat jo duena, harmak hartu zituen he-
rria defendatzeko.

Gasteizen aurkezpeneko afarian

E.S.B-ren iritziz, ez dira medioak eta ob-
jetiboak nahasi behar, eta momentu ba-
koitzean baliagarriako diratekeen medio-
ak erabilibehar dira.

INDAR POLITIKO ETA HAR- MATUEN KOORDINAZIOA

E.S.B.-k legez urratu nahi dituen bi-
deak bat batean gal ditzake "Esku-gol-
pe" batetan. Halakoetan ez ote beha-
rrezko indar politiko eta harmatuen
koordinaketa?

E.S.B.-k uste du Euskal Herrian dene-
rako jendea dagoela eta bakoitzak egin
ahal duela nork bere aukera. Dena den,
politika irekian ez litzateke posible bi
indar hoiien jakineko harremana. Ho-
nek ez du ukatzen ordea, harreman hori
interesgarri denik, baina bai planteam-
endu horretaz agiriaren iharduten duen
taldea ezin dela mahai batetan publiko-
ki azaldu.

Amaitzeko, E.S.B. prest legoke KAS-
en sartzeari, baldin indar politiko soilen
koordinaketa balitz.

EUSKAL GOBERNUA

Frete nacional hori Euskal Gober-
nuaren inguruan eratuko ote zenez,
ezezko erantzun garbia izan zen.

Batetik, "Gobierno Vasco" delakoa
ez delako egiazko "Vasco", "vasconga-
do" baizik. Bestetik, bere barruan indar
sukursalistak daudelako.

KANPOTARREN ARAZOA

Inmigratuei buruz etorkin hoiekin
ere kontatu beharra dagoela adierazi
zen. Eta kontatu, ez beste erremediorik
ez dagoelako, Euskal Herrian bizi diren
guztiak euskal etorkizunaren partaide
direlako baino, eta eskubide osoz.

Hala ere, orain arte etorkin gehienen
integrazioa materiala baino ez da izan,
eta premia da kultur eta politik integ-
razio batetara abia daitezen, beharrez-
ko urratsak posibilitatzea.

**aurrezki kutxa
ziurtasuna
eta geroa**

**CAJA DE AHORROS
MUNICIPAL
DE PAMPLONA**

Edozein baserritarrek badaki zer den esnea galtzea; baita horrek galerak dakazkiola ere; baina zer egin gal ez dedin?.

Udan bero egiten duelako, esnea askoz errazago galtzen da eta arreta haundia erabili behar da esnea garbi biltzen, hoztutzen eta hotzik iraun erazten.

Esneak, denik eta garbiena bada ere, errapetik atera orduko badauzka xomorroak, mikrobioak, gutxi edo gehiago. Zenbat eta esnea zikinago bil, orduan eta xomorro gehiago izango ditu jetzi orduko.

Esnean dabilen xomorro hoiek, errapetik atera eta handik bi ordura hasten dira ugaltzen; zenbat eta esnea beroago egon, orduan eta azkarrago ugaltzen dira. Xomorro hoiek neurri batetik gora ugaltu ezker, esnea galdua da go.

Esnea jetzi eta berehala hozteak ez ditu xomorro hoiek galtzen, ez gutxitzen; baina ez die ugaltzen uzten. Behijeztea ez bada garbi eta txukun egiten, berehala hoztuta ere, ez da esne ona, esne garbia, eta erraz galduko da. Zenbat eta esnea garbiago bildu, orduan eta errazago da galdu gabe eusten.

Baserritarrak, beraz, esnea gal ez dakion, bi gauza hauek egiten saiatu behar du: esnea garbi bildu eta bi ordu baino lehenhoztu.

Ikus hortarako zeri erreparatu behar zaion:

Esnea garbi biltzeko behiak sano eduki behar dira. Lanparoiak, kaenako gaitza edo errapemina daukan behiak, esnearekin botatzen ditu gaitzak sortzen dizkion zenbait mikrobio. Gaizdun behien esnari zailago da galdu gabe eusten. Errapeko mina daukan edo eduki berri duen behiaren gaueko esnea, hobe izango da, bada ez bada ere, aparte jasotzea.

Behiaren lau titietako lehenengo zurrustak, aparteko ontzi batera bildu behar dira. Izan ere bi jeltzaldien tarteko orduetan, titiaren kairuan xomorro asko piltzen baita eta hoiek lehengo esne zurrustekin ateratzen dira kanpora. Ez da komeni gaiñerako esnea-

ESNEA ZERGATIK GALTZEN DA?

J. ALKIZA

rekin nahasterik, ez eta lurrera botatzerik ere, ikuiluko zikin artean xomorroak erraz ugaltuko bait lirateke eta hurrena behia etzatean berriz ere titizuloan gora sartuko zaizkio. Aparteko ontzi batean bildu eta urak eraman ditzala.

Behiak ikuiluan jezten direnean, eta gure artean gehienetan hala egiten da, ez da komeni jetzi aurretik azpiak egiten aritzerik, ez eta belarrondua ematerik ere, hautsa arrotzen baita. Hautsetan dabilen mikrobioak esnetara eroriko lirateke eta ugaltzean esnea galduko lukete.

Jezen hasterako, norbere eskuak eta behiaren errapea jaboirez garbitzea ere honengaxetik da.

LURGINTZA

Nekazarien Elkartea

BASERRITARREN ZERBITZUTAN

Zona Residencial Paulo VI - 7
Urrutizkila, 81 14 31
Andia 7, 1.^a
Urrutizkila, 65 16 33

AZPEITIA
TOLOSA

Isatsa lotuta jartzea ere ona da; ez bakarrik behiak harekin ematen dituen zaplaztekoak ez hartzeagatik, hautsa harrotu eta zikina zabaldu egiten duelakos. baizik.

Horra hor esnea garbi biltzeko kontuan eduki behar diren zenbait puntu. Ikus dezagun orain zenbateraino eta nola hoztu behar den.

Bi ordu hoietatik aurrera, esneak 15 gradotik 35 bitarteko beroa baldin badu, mikrobio hoiek erruz ugaltzen dira, batez ere esnea mintzen dutenak. Esnearen beroa 19 gradu bada, ugaltzen dira baiña nekez. Esnea 0 gradutik 4gradura bitarteraino hoztua badago, ez dira batere ugaltzen lehenengo bi-hiru egunetan.

Beraz, esnea jetzi eta bi ordu baino lehen 15 gradu azpitik hoztuta jarri behar da gutxienez ere, eta ahal bada 10 gradu azpitik.

Esnea hozteko sitimarik erabili, marmitak uretan sartzea eta gaueko freskuran uztea da. Esnea hoztuko badu, ordea, urak hotza egon behar behar du. Ura bera baino 3 gradu beroago irauten du esneak; beraz hotzean ederki egoten da esnea. Marmita betea badago, leporaino sartua behar du uretan; bestela, betea dagoen pareraino.

Gaur badira, ordea, esnea hozteko makina iaioak. Batzuek aska bateko ura hozten dute eta uretan sartzen dira esne marmitak. Beste batzuek ur freskoa ixurtzen diote marmitari goitik behera. Besteek esnea bera hozten dute urik erabili gabe.

Hotza sortzeko motorra dute guztiok, gure etxeetako frigorifikoak bezala.

Zenbait tokitan ganadutegi guztiak badituzte holako makinak eta zentralek ere ez dute egunero esnea biltzen, egun bizbat baizik. Espainian ere hasiak dira jarri behar liratekeela esaten eta laguntzak ere eskaini zituzten IRYDA-k ematekotan.

Gure artean, nik dakidala behintzat, ez da erabiltzen holako makinarik, baiña bero hauekin... esnari nola-hala kontu egin behar ko zaio, bestela galdu egingo da.

Hainbatek sasi-unibertsitate-tzat badu ere, UNIVERSIDAD A DISTANCIA delakoa, irakaskintza mailan Espainian egin den gauzarik serio eta estrukturatuena delakoa du.

Bere helbururik nagusia, unibertsitate urrutiko ikasketak ematea da. Urruti egote hau, arrazoi fisikoengatik ez ezik, ekonomi, sozial eta akademikoengatik ere delarik.

Funtsean, bi ikasle mota bildu ohi da batipat, Distantzi Unibertsitatearen inguruan. Batetik, lanean ari diren pertsonak, eta lanordutik kanpora estudiatu behar dutenak. Bestetik, unibertsitari zentroetatik urrutiko bizi direnak.

Soziologikoki, ikasleak hiru sailetan bana daitezke:

1- Lanean ari den jendea, teknikoak, enpleatuak, maisuak eta beste, unibertsitate mota honetaz beren profesio kualifikapena hobetzeko aukera ikusten dutenak.

2- C.O.U. amaiturik duten guztiak, beren sorterritik ateratzeko aukerarik ez dutenak.

3- Legez, unibertsitatean sartzeko oinarri akademikorik ez dutenak (batxilerrik ez dutenak, esate baterako). Era honetan, inolazko aurre estudiorik ez izan arren, 25 urte gorako edonork oinarritzko ikastaro bat egin dezake, eta gero unibertsitatean sartu ahal.

U. N. E. D. DISTANTZI UNIBERTSITATEA ZER DEN

IRAKAS-SISTIMA

"Libretik" estudiantzen zuen ikaslearen bakardade eta zailtasuna gainditu nahiz, U.N.E.D. (Universidad Nacional de Educación a Distancia) delakoak segurtasuna eta jarraipen bat eskaini nahi du, ikaslea irakas-sistimaren barruan erabat integratuz.

Ikaslea bere etxean jasotzen dituen UNIDADES DIDACTICAS izeneko testuak. Liburu soil soilak ez ezik, baita gai bakoitzeko laburpen eta orientabideak ere. Orobat autoebaluazioak eta beste.

Ikaslea, bere herritik hurbilen dagoen Ordezkaritza Bulegoan matriculatzen da, eta bertan aurkitzen ahal ditu kontseilari gisako tutore edo arduradunak, biblioteca, maila bereko beste ikasleak, etab. Bestalde, Ordezkaritza Bulego honetan izaten dira etsaminak ere, urtean hiru aldiz.

UNIBERTSITARI KARRERAK

U.N.E.D. delakoan, balio eta ofizialtasun osoz ikas daitezkeen unibertsitari karrerak hamar dira: Deretxo, Geografia, eta Historia,

Filologia, Filosofia eta Hazkuntza Zientziak, Ekonomi Zientziak, Entrepresal Zientziak, Fisik Zientziak, Kimik Zientziak, Matematik Zientziak, eta Industri Injeneritza (Elektrizitate-Elektronika).

Unibertsitari karrera hautan hasateko, batxilerrik ikasketak —C.O.U. eta guzti— edo honen kidekorik behar da amaiturik eduki. Horren ezean U.N.E.D.-ren sarbide ikastaro aproposa gainditu beharko da.

AURTENDANK DISTANTZI UNIBERTSITATEA BERGARAN

Universidad Nacional de Educación a Distancia (U.N.E.D.) delakoa udazkenean hasiko da Bergaran. Jendea ez da, behar bada, oraindik honen garrantziaz jabetu.

Oraindik orain, martxoan asmo bat baino ez zena, ekainean egia bilakatu da eta konbenioa Madril-en firmatu. Harridura han eta hemen tramitazio honek urte terdi iraun izaten baitu.

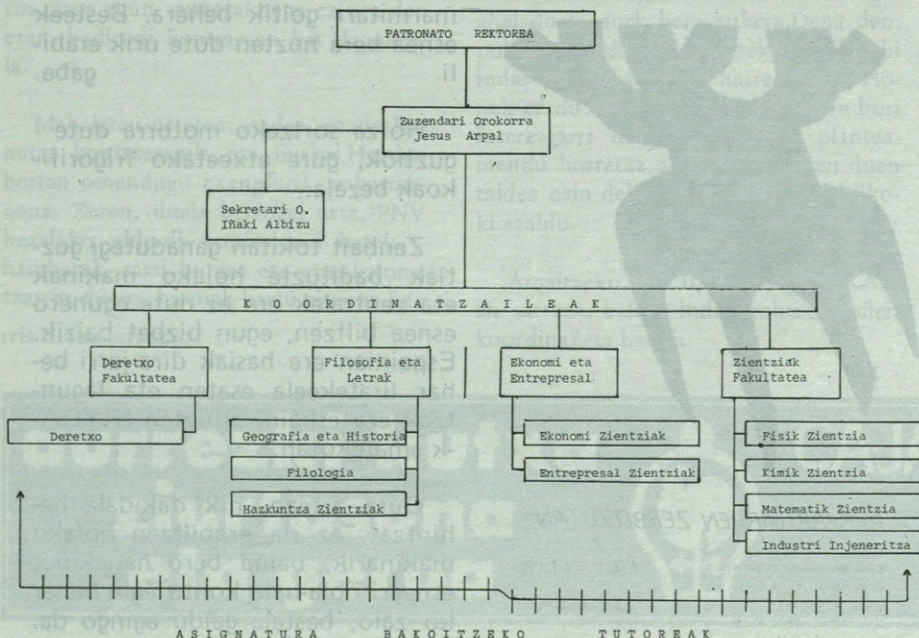
Ofizial planen gainetik, herri inizatibak, guti batzuen saiamen isilak, izan du lorpen baliotsurik.

GESTIO LANA

Bergarako Udaletxeak eta PROMOCION CULTURAL VERGARESA delakoak osatu zuten lehendabiziko Patronato Promotorea, Jose Luis Elkoroalkate jaunaren zuzendaritzapean. Geroztik, patronato honek egin du posible U.N.E.D.-ren lorpena.

Zuzendari Nagusi bezala Jesús Arpal dator. 36 urte, Zaragozan jaioa, eta lau urtetan Bergaran maisu izana. Kargu hau eskaini zitzaionean U.N.E.D.-eko Giza Zientzietako Departamenduko Sekretari zen Madril-en.

Zuzendariaren gainetik, Patronato Rektore bat egongo da, berarrek bere izendatua. Orobat Iñaki Albizu, Sekretari Orokorra, koordinatzaileak, tutoreak eta beste (ikus organigrama) guztiak Bergarako batzorde arduradunak izendaturik izango dira.

BERGARAN EMANGO DIREN KARRERAK

Lehenengo urteotatik Bergaran jarraitu ahal izango diren unibertsitari karrerak, U.N.E.D.-ek estatutu guztirako programaturik dituen hamarrak izango dira. Hau da, Deretxo, Geografia eta Historia, Filologia, Filosofia eta Hazkuntz Zientziak, Ekonomi Zientziak, Entrepresal Zientziak, Fisik Zientziak, Kimik Zientziak, Matematik Zientziak eta Industru Injeneritza (Elektrizitate Elektronik). Aipaturiko lehen sei karreraren lehendabiziko hiru ikasturteak emango dira eta gainerako lauren lehenengoa.

Horrez gainera, 25 urtetik gorakoentzat unibertsitari sarbide ikastaroa emango da. Bai eta 1.967 a aurretiko Maisutza Tituludunentzat unibertsitari karreretarako sarbide ikastaro berezia.

600 IKASLE

U.N.E.D. delako unibertsitate mota probintziak buruturik dago. Orain arte ez zegoen horrelakorik Gipuzkoan (ezta Bizkaian ere), baina bai ordea, Gasteiz eta Iruinean.

Iazko ikastaroan 487 Gipuzkoar zeuden Gasteizko Ordezkaritza Bulegoan matrikulaturik. Aurten guzti hoiek beharko dute Bergarara pasatu kontrako eskabidea egiten ez badute, behintzat.

Bestalde, Bizkaian ez dagoelarik, eta Bergara probintzia arteko muga izanik badirudi Durango eta Aramaio (Araba) eskualdeetako ikasleei aukeran datorkiola Bergarako hau.

Zer esanik ez Deba eskualde osoari, Bergarako Distantzi Unibertsitatea hiri mailan ezezik, eskualde mailan planteaturik baitago.

Aldez aurretik zail da zifra batzuk proposatzea, baina badirudi aurtengo lehen ikasturte honetan seirehun bat ikasle bilduko dela Bergaran. Presupuestoa zortzi milioi terdikoa izango da urteko. Ehuneko 25 Bergarako herriak ordainduko du, eta gainerakoa, eskualde eta probintzia mailako erakunde eta antolamenduk.

Ikasle gastuak, beste edozein unibertsitate normaletan bezalakoak izango dira. Lau mila peseta inguru matrikula eta testuak aparte.

Tutorea berriz, hogeita hamarren bat, eskualde berekoak gehienik. Antza denez, arduradunek ez dute irakasle bila kalera atera beharrik izan, irakasleen aldetik eskaintza joria izan baitute. Problema aukeratzea dateke, nonbait.

BERGARAKO SEMINARIOAN

Zorioneko REAL SEMINARIO delakoak zer nolako kultur herentzia utzi digun sarri aipatu eta eztabaidatu izan da. Gutistan hartu da kontutuan, ordea, edifizio garauak berak suposatzen duen herentzia, are gehiago gaur eguneko toki problema ezaz.

Jubilatuak, odol emaleak, atzeratuak, ikastola eta beste kokaturik daude iadanik sasoi batetako seminarioan. Orain, berriz, baita unibertsitatea ere.

Hiru pisutan barreiatuko da, 140 m² planta bakoitzeko. Lehenengoan sarrera, tutoriak eta irakasleen gela jarriko dira. Bigarrenean bost ikasgela. Eta hirugarrenean liburutegia. Horrez gainera, Seminarioak berak badu Areto Nagusi bat, dagoeneko ikastolak inoiz erabili izan duena.

Bestalde, Zuzendaritza, Sekretaritzak, Artxibategia, kafetegia eta beste hainbat zerbitzu osatuko dituzte Bergarako U.N.E.D. delakoaren instalapenak.

HAINBAT POSIBILITATE

U.N.E.D.-k, "asignaturas regladas" eta "no regladas" diralakoen arteko berezkuntza egiten du. Lehenengoak, programa ofizialak erabakitzen dituenak dirateke, eta besteak ordea, zentrok bakoitzak nork bere aukera.

Jesús Arpal zuzendariaren haitzak errepikatuko baditugu:

Pero también responde a la necesidad de ir estableciendo centros de estudios e investigación plenamente enraizados en el País Vasco: Tanto en la lengua y la cultura, como en la problemática económica y social de Guipuzcoa. Para ello la creación de Seminarios y equipos de estudio que promuevan el desarrollo de enseñanzas más allá de las carreras estrictas, coordinen y faciliten una referencia fundamental de los estudiantes de este centro y de la sociedad en general a los problemas culturales, económicos y sociales que posibiliten el establecimiento de un centro de estudio y de encuentro, como contribución a una Universidad realmente centrada en el País Vasco.

Izpiritu eta zentzu honetan hainbat posibilitate zabalitzen da Bergarako Distantzi Unibertsitatearen inguruan. Dagoeneko zenbait bilera, mintegi eta beste egiteko asmorik bada Arpalen gogotan.

Lerro hauk idazten hari garelarik, ez da Arpal jauna horaindik Bergarara iritsi. Zenbait aste barru elkarriketa bat moldatzeko aukerarik izango dugulakoan gaude.

K. OLAZABAL

Ekainaren 20an Italian bozketak egin dituzte. Zenbait kristau katoliko guztiz ezagun komunisten izen zerrendan agertu da kandidato bezala.

Egundoko tirabira sortu du horrek hierarkia katolikoa baitan. Bere burua komunista alderdiko eman duelako, "eskomikaturik" deklaratu du Erromako apezpiku bikariak behinola Erromako San Paulo Abastetxeko abate izaniko Franzoni.

Jakina da, abate-ohi hori "suspensio a divinis" zigorpean zegoela zenbait denboraz geroztik. Esan nahi bait da, ez zezakeela sakramendu eta elizkizunetan apaiz bezala parterik har. Orain, berriaz: "hierarkia bazterreratuz, berak du bere burua Elizatik at ipini", deklaratu du Poleti apezpiku bikarioak. Eta, laiko deklaratu ote duten hotsa da.

Franzonik, bere aldetik, horrelakorik ez egiteko eskatu dio aipatu apezpikuari: hezurretarraino ikusten duela berak bere burua apaiz, hortan jarraitu nahi dela, ez duela inoiz ere sekulartzea eskatuko. Honela mintzo zaio ageriko gutun batetan apezpikuari: ezagutzen duk nire fedea; ni komunista alderdiratzea arazo politikoa duk; zuok, apezpikuok, egin deklarazioa bezalaxe; zuok nire arazoari eman nahi diozuen erantzuna bezalaxe; ez diat ene aldetik inoiz ere sekulartzerik eskatuko; edozein kasutan, Jainkoaren eskuetan uzten diat neure kasua.

Dударik ez da, Italiako apezpikuak arrunt politikari agertu zaizkigula. Ez ginatke batere harrituko horretaz. Ulertu ezin dena, kristau fedea alderdi politiko batek konprometitu nahi izatea. Nondik ateratzen dute kristauago eta ebanjeliozkoago dela kandidato bezala kristau demokraziaren izen zerrendan agertzea; ag komunista alderdian baino, alegia?

Ez da dudarik: eskema zaharrak dira orain bizi-bizirik kristautasunari buruz. Kristautate ikusmoldeak du agintzen oraino ere jokamolde guztia: komunista gizarte batetan ez luke Elizak kristautate bizimolderik ukanen; de-

Kristaua eta partidu politikoak Italian eta Frantzian

mokrazia-kristauaren agintemoldean pribilegio horixe du Elizak.

Kristautatearen eta legami-izakeraren artean, kristautentzat eta Elizarentzat, kristautateari ematen zaio lehentasuna.

Horra Italiako elizaren hierarkiaren tirabiraren hondo-hondoko arrazoia. Ez da ebanjeliozko arrazoina, politikoa baizik: katoliko talde bi buruz-buru aurkeztu dira: hierarkia demokrazia-kristauaren alde, eta zenbait katoliko bizi-bizi, eskuartearen duten oposizioko mugimendu politiko batetan burruntzalia sartuz, baina harekin identifikatu gabe, Italiako sistema zapaltzaileari akuilukada eman nahiz.

Horra. Frantziako apezpikuak, Batzorde Iraunkorra delakoaren ahoz, gai beraz mintzatu da: kristau katolikoek alderdi politiko desberdinekin nola joka. Hortarako bidea, Marchais-ek eman die; Frantziako alderdi komunistaren idazkari orokorrak. Lyongo hitzaldi sonatuan, honek "esku luze-zabal-beroa" eskaini bait zien kristau katolikoek: lau enguz, benetan, zinez, egiaz? Hori beste kontu bat da.

Dena den, Frantziako apezpikuek hitz egin beharra senti dute. Eta mintzatu egin dira. Egia esateko, Italiakoak ezbezala. Zuhurrago. Zuhur hitzak duen zentzu jatorrean.

"Katolikoek badakite, gai honetan beren hautaketa gizartearen analisi eta proiektu desberdinen arabera egin behar badute, beti ere beren fedeari buruz koherentzi jakatuaz egin behar dutela". Eta 1971ko maiatzaren 14ean Paulo VI.ak Roy kardelari eginiko karta eta Frantziako apezpiku batzarreak 1972an argitara emaniko dokumentua proposatzen dituzte nola joka aztertzeke: "Kristauak ezin utz lezakela bazterreraren puntu biok fede argiz fruituaztertzea: programek aplikatzen

duten ikusmoldea batetik, eta ideologien fruitu diren errealizazio historikoak bestetik".

Zera esan nahi dute, laur esanik, Frantziako apezpikuok: 1- katolikoak, gizartearen diren analisi arabera hautatzeko eskubidea baldin badu, fedeari hantsi gabe egin behar duela; beraz, katolikoak bere eginkizuna du alderdi politiko bat ala bestea hautatzea; bere egitekoa du hori; beste edonork bezalaxe; ez du, hierarkiak zer esango dion zain egon beharrik.

2- bestalde, ordea, kristauak, fede argiz aztertu behar du, bai ezen programeketatan datorren, bai ideologien historiko errealizazioetan datorren gizarte ikusmoldea.

Puntu hau, bistan da, Joan XXII.ak (Pacem in terris) eta Paulo VI.ak (Roy kardenalari 1971ko maiatzaren 1ean) eginiko berezketatik hartzen dute apezpikuek: teoria filosofiko batetik, eta mugimendu historikoa bestetik, jarritzen bait dituzte aipatu bi Aita Saindu ek. Esan nahi da, ez dela gauza bera, mugimendu edo alderdi politiko bat, eta jadanik eraiakia eta moldetua eta itxia den dotrina sistema, bat: mugimendu edo alderdia eboluzionatzeko gauza da; sistema, zera itxia da.

Horra. Italiako eta Frantziako apezpikuen deklarazioak guztiz diferenteak dira. Italiako enari absolutokeria itsu baten deklarazioa deritzagu. Itsua alegia, fedearen izenean eginiko absolutokeria absolutokeriaren absolutokeritzat daukagulako. Eta horixe dute egin Italiakoek.

Nonbait, kristau katoliko bizi-kera bizitzaldi osoz troxatan bizi beharrezkotzat daukate.

Eta kristauok ere troxetatik iritetzen hasiak gara. Zorionez. Eta ordua da azientifikotasunak zientifitasunari bidea utz diezaion.

AMUNSA

Diputaduek aukera egin du, oraindik orain, Italiako Herriak. Komunisten gaineratik Kristau Demokratik irabazle gertatu dira. Urteak daramatza Italian, Demokrasi Kristau Partiduak, agintean. Alderdiko batzuen ustetan, ez du irten biderik Demokrasi Partiduak Komunistekin elkartuta izan ezik. Horrelako sasi eskontzarik ez nahi ordea Kristau Demokrasi jende gehienak. Partiduko gizon ospatsuenetako batzuek, Diputadu izateko asmoz, beren izenak komunistekin batera zerrenda- lista batean agertu dituzte.

Ene, bada, hura izan zen ixkanbilla Italiako lurretan sortu zena. Ordura arte, aski edo gehiegi mintzo ziren Italiako Eliz Jerarki eta Batikanoko kuria, demokraziaren alde eta komunismoaren aurka. Oraingo hontan, Aita Santuak berak, bere bihotzeko nahigabea agertu zuen agiri-agirian.

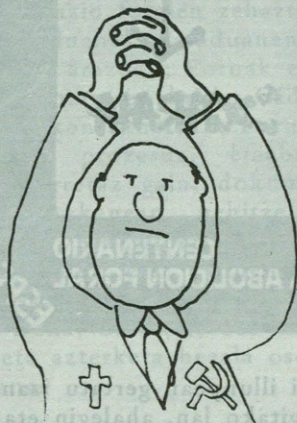
Katoliko eta ez zirenen artean, salaketa izugarriak egin zitzaizkion Italiako Elizari. Bazirudien PioXII garren garai estuetara itzuli ginela. Batikanoko Batzarre Nagusia amets huts izanik, Joan XXIII garrenak irekitako bide zabala, Paulo VI garrenak estutzen hasi zitzaigula.

Italiako Eliza eta Komunita Alderdia elkarrekin "ANTI" agertzen zitzaizkigun, gizarte berean inolaz elkarrekin bizi eziña izango balute bezala. Italiako Eliza diot. Horrelako jokabidea ez bai zuen erabili Frantziako Eliz Jerarkiak nazioko diputadu aukeran. Askatasun osoz, joka ahal izan zuten beren aukerarena egiteko Frantziako katolikoek. Frantziako bideari jarraitzen zaizkio beste Herri askotako gotzaiak, Belgika, Holanda, eta abarretakoak.

Gauza on baterakoa, pakea edo justizia lurrean jartzeko, borondate oneko gizon guztiak elkar zitezkeela zioen Joan Aita Santuak, nahiz eta pentsaera eta ideologiaz guztiz desberdinak izan.

Marxistak Jainko ukatzaile dira. Kristauak, beren Jainko eta betiko bizitzan sinesten dute. Ideologia guztiz desberdinekoa. Komunistak beren marxismo pentsaeraz eta kristauak beren sinismenaz, ez ote daitezke elkartu politikazko puntu konkretu batzuetan?.

ITALIAKO KOMUNISMOA ETA ITALIAKO ELIZA

Hauxe zegoen jokoa Italiako Hauteskunde botaziotan: komunistek parte hartu behar al dute Italiako gobernuan?. Ezetz zioten kristau demokratek, eta eskubide osoz pentsatzen zuten horrela. Komunistek ere parte hartu behar dute, zioten demokraziako bakar batzuek. Politikazko puntu konkretu honetan bat ez zetozelako, beren kristau pentsaerak baztertu gabe, politikazko ekintza baterako, komunistekin elkartu ziren, diputadu izan nahi zuten kristau katoliko batzuk.

Horretan, zer bekatu dago? De Gasperi Italiako fazismoaren aurka burrukatzeko, komunistekin elkartu zen. Thorezek, Frantziako komunisten buru izana, De Gaullek antolatutako gobernuan parte hartu zuen. Alemanak Frantziako lurretatik uxatu eta askatzeke, elkarri esku emanik, burruka egin zuten komunita eta katolikoek. Lehen, beste katoliko hoiak egin zutena, gaur ezin egin ote dezakete Italiako katolikoek?.

Joan XXIII garrenak "ANTI" hitzari gorroto zion. Elkarrekin "Anti" izateak ikusi eziña, odol ixurtze eta heriotzak dakazkigu. Gizarte berean mila pentsaeratako jendea elkarrekin bizi ahal zedin, honoko hitz hau jarri zuen "modan" Joan Aita Santuak: "ELKARRIZKETA". Elkarrekin bizitzeko maitasunezko el-

kar rizketa da beharrezkoa. Ez, dira hain gaizto gizonak, elkarri mintzatu ohi zaizkionean; bestearen pentsaeraz, nerea aberastu egiten da eta neretik zerbait onik jazo ahal izango du nerekin hizketatzen denak. Izan ere inongo pentsaeran ez baita guttia gezur edo gutzia egia.

Gaur egun, munduaren Ebanjelizatzearen oinarria, "Elkarizketa" baizik ezin izan daiteke. Poto egitea da elkarrizketa gabeko Berri Qna zabaltzea. Lur joa geratuko da elkarrizketa gabeko Ebanjelizazioa. Dogmataria hutsez ezin jendea kristautu.

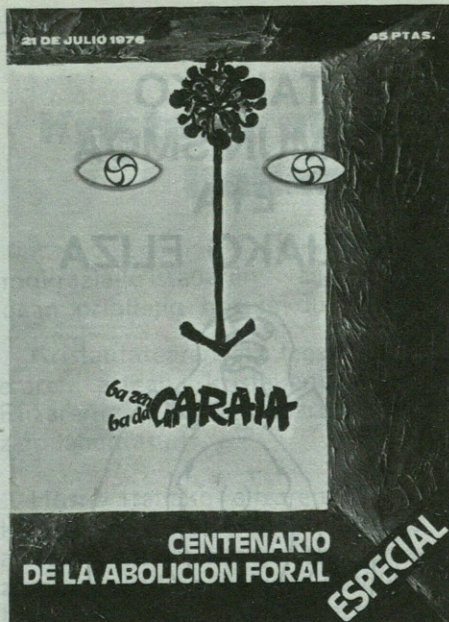
Zer nahi duzu esatea? Ez zait inolaz atsegin izan azken hauteskunde-botaziotan Italiako gotzaiak erabili duten jokoa. Komunita, marxista, ateo eta beste erlijioetako jendeaz Elizak euki behar duen elkarriketarako, kaltegarri deritzat Italiako jerarkiak erabili duen jokoa. Hori ez da bidea. Joan Aita Santuaren bidea ere ez dut uste horrelakoa izango zenik. Egun batez mundua harriturik gelditu zen. Kroutchev, Rusiako buruaren suhia, Batikanoan gozo hartu zuen. Urte batzuk aurreraxeago komunistekiko harremanak galerazita zeuzkan Pio hamabigarrenak. Batikano barruan zituen kardinal eta laguntzaile askok gaitzetsi zuten Joanek egina. Odolezko negar malkoak ixuri beharrean arkitu zen gizagaixoa. Bera, ordea, kokildu gabe aurrera jarrai zen bide zabalean.

Nahi du gure Elizak, eta horretan ahalegintzen da, ahalik eta harreman honenak eukitzen komunistek agintaritzat dute herriekin. Zergatik ez agintaritzat eskuratu aurretik? Irabazle denean bakarrik nahi ote dituzte gure Elizak harreman onak komunistekin? Gero, egiten dela ikusten badugu, lehenago posible zela, bistan dago. Zergatik egin ez?

Politikazko burruka konkretua ez dagozkio Elizari. Kristau bakoitzak politika barrutian egin bitza bere aukerak, bere barruak agintzen dion eran. Ahaztu gabe gordeaz zuk politika gaian azpiratu nahi duzun hori ere, zure anaia dela.

AROSTEGI

GARAIA

Atera da GARAIA aldizkaria. Foruen desagitearen lehen ehun-urteburuan, zenbaki berezi bat arazo garrantzitsu horri eskainiz, GARAIA kalera irten zen lehengo asteazkenez, uztailak 21.

Zenbaki berezi horren azalean irakur litekeenez, "bazen, bada garaia". Zeren garaia? Behar bada, GARAIA ateratzeko garaia; horregatik atera da, noski. Pentsaturik zegoen gaurko premia ideologiko euskaldunei erantzun nahirik kalera irtetekoa. Azterketa, gogo-eta eta kritika sakonaren bidez euskal ideologia eta opzio gizarte-
tsu orokorren billa abiatzeko premi-
a, hain zuzen.

Euskal Herriaren bizitza, azken gerraz ezker bizitza kriptikoa izan da, batez ere. Euskal oposizio batek, edozein eratak izan, illunpetatik bakarrik lan egin zezakeen. Eztabaida ideologikoak, arazo nazionalari buruzko burrukak, klandestinidad oso batetik bakarrik posible ziren aurrera eram-
an. Horrek guzti horrek herri kontzientziari bizirik irauten lagundu dio, eta erresistentziako ohi-tura behar beharrezkoa sortu du urtetan zehar euskaldunen baitan. Baiña illunpetako joko luze eta halabeharrezko horrek euskal arazoa nahasi eta bihurtu ere egin ditu; elkarren arteko ulermena eragotzi inperialismo guzien oldarra erraztu eta zer esanik ez sozial-inperialismoarena. Hori horrela izan da, milla burruka eta burrukatxo politikoren erdian, milla batasuntxo probisional eta milla zatiketa ikaragarri egunera lehertzen zirelarik.

Hori illunpean gertatu izan bada, argitako lan, ahalegin eta burrukek ere izan dute illunpekoaren eraginik. Baiña argitako lanak izan ditu berezitasunak ere, ez da beti illunpearen pareko izan. Argitara lan asko egin da. Euskal aldizkariak adibidez. Ezin pentsa, orain hamabost edo hamar urte, eta zer esanik ez orain hogei urte, gaur kalera irteten diren euskal aldizkari-
ek duten indar, garrantzi eta irad-
arik sekulan izan zezaketenik. Lan zail, korapillatsu eta pazientziz-
koa izan da euskal aldizkari-
ei bi-
zia ematea, eta bizirik irauten la-
guntzea.

ZERUKO ARGIA, ANAITA-SUNA, GOIZ ARGI, tirada haundieneko bezala eta, gero beste zenbait aldizkari, errebista eta paper, euskal kontzientzia eta problematikaren azken urteotako adierazpen izan dira. Ba dute beren merezimendua, eta euskerasko informazio beharrezko baten barruan gero eta betekizun garrantzitsua-
goa izango dute.

Baiña horrekin batera, eta informazio publiko maillan, nabarmentzen zen, azken urteotan premia berririk bazegoela. Espainia-ko erdal aldizkari eta asterokoek gero eta irakurle gehiago irabazi duten Euskal Herrian, eta aldizkari hoiek oposizio girokoa edo itxurakoak baziren zer esanik ez. Ez dugu izenik aipatuko, hor dago fenomeno hori denen bixtan. Eta aldizkari hoiek, normala den bezala, euskal irakurlegoa kilimatuz euskal problematika ere ikui-

tu dute, gero eta gehiago. Batzuek borondate on eta demokratikoz; besteek, oportunismo hutsez. Gehienek, oso tendentzialki eta oso kaxkar. Nola izan bestela? Orain oraintsu arte, eta ez dezagun geure bururik engaiña, espagnolentzat, edozein koloretako izan, euskal arazoa basati kaskagor batzuen arazoa besterik ez zen. Arazo inkomodo eta latosua; orain ere, eta itxurak itxura, gehienentzat, horrela da.

Hala ere, irakurlego bat irabazi nahirik, eta, era berean, espainiar alderdi eta talde politikoen ideologia eta estratejiak ezarri nahirik, aipaturiko aldizkari eta asterokoak hor saiatu dira euskal arazoa ikuitzen, eta beren interesen arabera informazioa itxuratzten.

Beharrezko zen, beraz, eta behar hori gero eta larriago ginez joan da, Euskal Herri-
tik bertatik eta euskal interesen arabera irakurlegoa informatu eta heziko zuten aldiz-
legoa informatu eta heziko aldizkari-
en sortzea. Erdaraz idatziriko aldizkariak, alegia. Hego aldeko kasoan, gaztelaniaz idatzirikoa. Hori da GARAIA. Aldizkari demokratiko bat, euskal nazionalitatearen problematika alde guztietatik aztertu nahi duena, historia, ekonomia, politika, kultura, artea. Eta ez azterketa soil batetan geratuz, azterketa kontemplatibo batetan, Euskal Herriari bere nortasunaren opzio eta bidea markatzen saiatuz baizik.

Euskal Herri bertan euskera ez dakien jende asko dago, eta bestetik beharrezko zen euskal arazoa kanpora begira enfokatzea ere. Bi premia hoiei erantzunaz aukeratu du GARAIA-k gaztelania ekspresioa tresna bezala; ez du euskararik inondik ere ukatzen, jakiña;

EUSKAL ARAZAZ

baiña euskal aldizkariak hor daukela kontuan hartuz, ez du bere lana euskeraz egin nahi izan, alor hori jorratua bai dago. Hala ere, zenbaitetan elebitasuna erabiliko da, eta batez ere, euskera hizkuntzaren iraute eta indartzearen nondik norakoak aztertuko.

Asteazkeneko zenbaki berezien ikusi dugunez, GARAIA-k kolaboratzaile izendun eta ospetsu batzuk lortu ditu, politik komentaria gisan bereziki. Horrela Josep Meliá, Madriletik kronika politikoa idatziko dituen. Lehen, Autonomia eta Demokraziak idatzi du, nazionalitateek duten autonomi beharra aztertuz. Josep Verde i Aldea-k internazional politikaz idatzi du, "eurokomunismoen" pentsabide eta estrategiaz, eta beraien bada ez badako oportunismoaz. Josep Miró i Ardevol idazle politiko gazteak, Europaz idatzi du, europar batasunaz eta parlamentoaz. Baltasar Porcel-ek, bere lumari doakion sarkortasun eta graziarekin, URSS-USAA opzioaren komentario bat egin du, sistema batak ala besteak merezimendu gehiago ala gutxiago ote duen aztertuz, eta zergatik; Porcel-ek "kultura eta gizartea" gaia erabiltzen ditu, bera periodista eta literato izanik; hau da, gizarte bizi-tzaren informatzaile eta era berean kultur gizon izanik.

Katalandar talde horrek, berezko izen eta kalitateaz izateaz gain, badu katalandar aldetik nazionalitate arazoari buruzko zuhurtasunik. Hoi- en iritzi eta ikusmoldeak osagarri eta konplementagarriak izango dira, ziur aski, eta gainera Europari buruz zubi oso interesgarria osa liezagukete; askoz garrantitsuago eta ziurago baita guretzat Europa Catalunya-tik begiratu eta aztertzea, ez Madriletik baino.

GARAIA-ren lehen zenbaki edo zenbaki berezi hori Foruen arazoari eskainia dagoenez gero, zenbakiaren erdi aldea gai horri buruzko azterketa zabal eta sakonek betetzen dute. Azterketa hoi- en egile Idoia Estornes eta Jose Antonio Ayestarán izan dira. Foruen arazoa alde guztietatik begiratua dago: nozio historiko-juridikoa; euskal Fuero orokorren sinopsis; instituzio foralen zehaztea, probintzi; aduanak eta aduanen garrantzia Foru arazoan; Foruak eta Errejimen Zaharraren krisia; Cádiz eta Bainako konstituzioak; Foruen deuseztearen prozesua, etaabar, eta abar. Horretaz gain, dokumentazio ugaria. Azkenean, gehitze bezala, "Burgesia eta Libertadea" deitzen den artikulua, eta "Foruen deusezte eta Euskal Abertzaletasuna" izeneko lana. Dena, oro har, oso interesgarria, eta azterketa bezala oso sakon eramana.

Roberto Etxezarreta-k euskal alternatiba sindikal batez idatzi du, espainiol langile sindikatoen oportunitateak salatuz. Lan gogorra, baiña garrantzitsua.

Iñaki Aldekoa-k, "Tribuna abier- ta" izeneko sekzioan, euskal sozialista alternatiba bateaz idatzi du; euskal gizataldeen gerra osteko oposizio-ko zailtasunak aztertzen ditu, hainbeste ezintasun eta zatiketaren zergatiak sakonduz, eta gero euskal sozialismo baten alternatiba beharrezkoak aipatzen.

Anjel Lertxundiren lana, euskaraz argitaratua, "Foruak eta Euskal Literatura" gai duela, Foruek euskal literaturan izan duten espresio eta eragiñari buruzko lan bat da, oso finki egiña, Lertxundi bere lanak egin ohi dituen bezala.

Iñigo Aguirreren lan bat bada, euskal geografiafisiko eta urbanoaz eta hasteko, Bergarako Konbenio izan zenaren toki, herri eta lurraldeak aipatzen dizkigu.

J.M. Satrustegui jaunak, herri jakintzari buruzko lan bat idatzi du, euskal tradizio, usadio eta rito zaharretaz, bere etnologi jakintzari doakion arabera; oso lan irakurgarri eta eragingarria.

Edorta Kortadik Gipuzkoako arte merkatuaz, eta merkatu horren sozial baldintzapenaz lan bat egin du; beste arte notizia batzuk ere bada- karta, adibidez aurtengo Venecia-

ko arte erakusketatik sorturiko istiluez, eta arazo horren aurrean zen- bait artistak, Chillidak adibidez, har- tu duen posturaz.

Lehen zenbaki edo Zenbaki bere- zi hortan notizia, aipamen eta lan gehiago ere badago. Aipagarri beza- la, probintzia bakoitzeko notiziak; Nafarroa, Araba eta Bizkaitik berta- ko lan-taldeek aukeratu eta komen- tatutako notiziak. Euskal Iparralde- ko kronika interesgarri bat ere bada, gai desberdinak aipatuz.

Horrela da, gutxi gora behera, GARAIA-ren lehen zenbaki hori. Presentazio eta egite aldetik oso eder eta egokia, Zumetak marraztu duen azal deigarri batekin. Oso ongi irakurtzen den aldizkaria, esan nahi nuke, molde aldetik txit lortua.

Muiñari dagokionez, eta zenbaki berezi horrek aldizkaria hemendik aurrera zer izango denaren funtsa agertu nahi izan badigu, esan behar da aldizkari zuhur eta sakonaren itxura duela, zalantzarik gabe. GARAIA-k, eta zenbakiaren presen- tazioan horrela aipatzen da, euskal- dun guztien aldizkaria izan nahi du. Zer esanik ez garrantzitsu izan da- din eta Euskal Herrian arrakasta izan dezan horrela beharko duela izan. Hala ere, prest egon behar, bai ireki- tzeke eta bai irekitasun hori onartze- ko.

**GORA
EUSKAL
HORRIA**

Gaur egun, eta taldekeriak aparte, oinarritzko arazoetan eta informa- zioa hauetako bat izan — euskaldun guztien kolaboraziora iritxi beharra dago, politiko aldetiko plataformak ere egiten joateko. Eta batasun hori oraindik beharrezkoago dugu, lais- ter talde sukursalisten oldarra sufri- tu beharko dugula kontuan hartuz. Informazio mailan ere gertatuko da. eta nola.

Garrantzitsu, beraz, GARAIA al- dizkaria. Euskal batasunaren aldeko urrats sendoa izan dadilla, opa diogu.

XABIER LETE

PUNTO Y HORA DE EUSKAL HERRIA

Gerraondoko lehen aldizkari profesionala

Apirilean sortu zen PUNTO Y HORA DE EUSKAL HERRIA aldizkaria. Nafarroan sortu ere. Geroztik, lau hilabeteotan, bere eragina eta arrakasta nabarmena izan da Euskal Herriko irakurlegoaren artean.

PUNTO Y HORA DE EUSKAL HERRIA delako aldizkaria berria dugu bai, baina ez sortzez bakarrik, baita, edota areago, kazetari-entrepresa motaz, profesional zentzuz, helburuz, ikuspegiz eta planteamenduz ere baizik.

PUNTO Y HORA DE EUSKAL HERRIA, Euskal Herriari bakarrik datxekon lehen aldizkari profesionala dugu, lehena izateari dagozkion abantaila eta eragozpen guztiekin. Fruituak ez gara gu hemen aztertzen hasiko. Produktoa kalean dago iadanik duela hiru hilabete terdi. Bakoitzak izango du nork bere iritzia. Geure aldetik ez dugu nahi izan zuzendari den Mirentxu Purroy-en iritzia jaso baino, berak protagonizatu duen sorkunde honen zertzeladak plazaratu nahirik.

Iruinean, Nafar Erresumaren hiriburu zaharrean, Santesteban kaleko erreredakzioan, Mirentxu argi eta garbi mintzo zaigu bi ordu luzeren barruan. Bere erantzunek, Euskal Herriko prentsarentzat (idazle eta irakurle) zer erakutsi asko dutelakoan nago.

Sanjuanetan elkarrizketa hau burutu eta gero, Gobernu aldakuntzarik izan da Madriden uztailaren lehen astean. Bihoa argitasun hau, ondoko aipamenei bat edo bestegatik.

Sortzez, zer barne-egitura du PUNTO Y HORA aldizkariak kazetari-entrepresa bezala?.

LEHEN ERREDAKTORE ELKARTEA

—Gure hau, konstituzioz, erre-daktore elkarte bat dugu. Euskal Herriko ezezik, espainiar estatu barruko era honetako lehen pilotito-esperientzia. Lege aldetik berri berria dugu. Zerbait antzekorik, erre-daktore-entrepresa bezala, “Le Monde” eta “Le canard enchainé” direlakoetan aurki dezakegu.

Prentsan lan egin dugun kazetariok belaunaldi frustratu bat osatzen dugu. Lanean hasi eta, gerta-

tzen zen, arras desberdin zirela aurrez ikasitakoa eta gero egin ahal zena. Ezin zen ezer idaz, eta ez bakarrik zentsura kontuagatik, bai eta hiri bakoitzeko azpi-jokoa-gatik ere, direla interes pribatuak, dela aldizkariaren administrazio kontseilua etab. Esate baterako, lur espekulazioa ez doa prentsa le-gearen kontra, baina bai, agian. prentsako administrazio kontseilu-ko edota udaletxean eragina zuen baten baten kontra. Orduan, ezin zitekeen hartaz ezer idaz.

PRENTSA, IDAZTEN DUTENEN ESKUTAN

Beraz, hariari bagagozkio, gure asmo ideala—erabat lortuko du-gun, orain ez dakigun arren—, le-

hen aldiz prentsa idazten dutenen eskutan ipintzea izan da. Ez deza-gula inolazko mugarik izan, profesio etika bera izan ezik. Goitik beherako administrazio kontseilu zein presio talderen baten baldintzapenik gabe, ahalik eta askatasun gehiagorik informatu ahal izateko.

Idea honi legearen aldetik nola taxua eman?. Urte asko daramagu arazo hontan. Nik lehen aintzin-proiektua abokatuei aurkeztu nien, ez zela legez posible erantzun zidaten. Ministeritzan ere, hura oso arraro zela esan ziguten. Zenbaitek kooperatibatzat hartu gintuen, baina hau ez da kooperatiba bat. Kooperatiba izateak Lan eta Informazio Ministeritza bierdurepean egotea esan nahi du. Kazetaritza, ordea, politik ikasketa bezala definiturik dagoenez gero, Gobernu Ministeritzari dago-kio.

AKZIODUNAK, KAZETARI
TITULATUAK BAIKIZ EZ

Honelatsu, erre-daktore-entrepresa honako modu honen arauera eraturik dugu: 1— Ez dira akziodun kazetari titularuak baizik izango. 2— Herentzia problema gauditu ahal izateko (ABC—ekoa gerta ez dadin, esate baterako), aldizkari honetan lan egiteari uzten dio. Aldez aurretik hartu zuten akzioen balioa eta ondoko plusbalioa zor izango zaio, baina akzioen jabegoa gainerako erre-daktore elkarteari utzi egin be-n, fami-liaren herentzia akzioen kotizazioan datza, baina ez akzioen jabetasunean, jabetasuna beti ere lanean ari diren profesionalen eskutan geratuko baita. 3— Beste kazetariren bat elkartean sartuko ba-

da, sei hilabetetik urtebetera arteko frogaepe batetan ihardun beharko du, idazten duena etika profesional baten arauera idazten duen ala ez, erredaktore elkar-teak azter ahal dezan.

Lehen esan bezala, geure hau dugu sortu den lehen erredaktore elkartea, eta ez kazetari tituluak onenak garela uste dugulako, informazio teknikaz jabeturik dauden profesionalak, bestelako baldintzarik gabe informatzeko ondoren prestaturik daudela uste dugulako baizik, teoriak behintzat.

Eta nor da eraketa guzti honetan erabakitzaile nagusia? Ez kazetari berri bat elkarte barruan onartzean ezezik, bai eta hamabosteroko alea osatzen ere?

ELKARREKIN ERABAKI ELKARRI KRITIKA

—Erabakitzaile nagusia erredaktore elkartea bera dugu. Astero astero elkartzen gara, bildurik dugun informazioa guztion artean aztertzen dugu, zer den garrantzitsua, zer aukerakoena, zer baliagarria... funtsean zertan den notizia, nola alea osa.

Gero, berriro biltzen garenean, bakoitzak gainerakoen kritikaen bakoitzak gainerakoen kritika entzun behar izango du, hau gaizki dago, ez da ondo interpretatu, zergatik ez da objetiboagoa izan... Egia esan, ez gaude autokritika honetara ohituegiak, baina edozein modutan irakaspen bat da guztiontzat, eta garbkuntza modu bat.

Irekitasunezko giro honetan non kokaturik dituzue mugak, mugarik baldin bada behinik-behin?

PRENTSA LEGEA ZAHARKITU- TU— RIK DAGO

—Mugarik bakarra, agian, guregan dugu, jendea arras kastratua gara-ta. Kontu izan, ikasketak amaitsu berri diren laupabost ezik, gahinerako guztiak aurreritiko urteetan jasan dugun zapalkuntza gainditu ezinezko autozentsura batez mugaturik gaudela. Nor bere burua autozentsuratzen ari da, ia oharkabea, lehenagotik jasan dugun karga politikoagatik bati-pat.

Bestalde, une honetan ez da erraz jakitea non dagokeen informazio mugaren arraia. Beldurrez idazten ari gara, ez baitakigu esan daitekeena baino gehiago idazten ari ote garen. Izatez, Prentsa Legea zaharkiturik dago. Ez du balio ez da legea aplikatzen. Frogatza, gaur idazten dena bera dugu. Legearen beraren arauera, dena edo gehiena zigorgarri dateke. Egoera honetan, jarrerak nahasiak dira, eta Ministeritzari galdeginez gero, berak ere ez du ezer argitzen.

REJIO ALDIZKARI IZATEA

Guzti hau are larriago gure artean, Euskal Herrian jaioak garen. Jendea erabat zapalduarik eta bazterturik egon baita luzaro. Gure boza ezta entzunarazi. Eta Gobernuak alderdi politikoak onartuak izango direla baina ez komunismoa eta ez separatismoa esaten duenean, gertatzen da guk ez dugula inoiz separatismo hitza aipatu ere ahal izango, nahiz eta lehenago hitzaren beraren esan-nahia argitu beharra egon. Zeren, guk rejio

mailako aldizkari bezala jaiotzen bagara, zer deritza Gobernuak rejio aldizkari izateari? Zer da separatista? Zer da autonomista? Zer da federalista? Non gaude?.

Hain zuzen, non dago PUNTO Y HORA DE EUSKAL HERRIA?

— Non gauden?. Euskal Herrian edozerren gainetik. Lehendabizi gure etxea eta gero mundu zabala. Hau da, uste dugu guk geuk geure problemak konpondu behar ditugula, gero, giza-komunitate osoaren partaide garenaren kontzientzia izan dezagun. Baina, dudarik gabe, euskaldun garen aldetik.

Eta ideologiaz? .

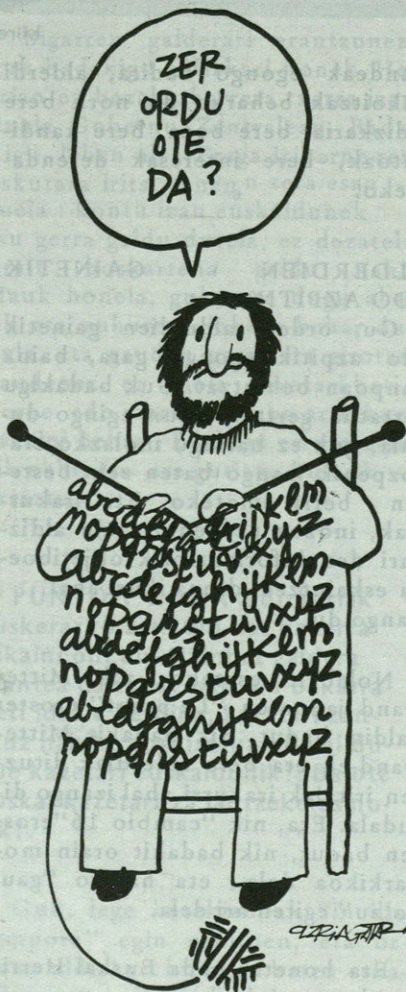
KAZETARIAK EZ DU IRITZI- RIK

—Ideologiaz, kazetariak bi aukeraren arteko berezkuntza egin beharra duela sinetsirik nago, hots, pertsona bakoitzak duen hautapide politikoa, eta gertakaria bera, objetiboki. Hau da, Jurra Mendin heriotza batzu gertatu badira, kazetariak zer ikusi eta zer entzun duen kontatu behar du, bai eta jendeari hitzeginarazi ere. Aurrez suposatu behar da, kazetaria ez dela inor, eta gure Herrian jende asko dela zer esan askorik duenik. Eta hitzeginarazi behar diogu. Gu ez gara bide bat baizik.

Aldizkari hau, tribuna ireki bat izan dadin nahi genuke, non, lehen aldiz, era eta iritzi guztietako jendea mintzatu ahal izango den, eta era berean gure idazle guztiak, artista guztiak, eta orain arte hitzegiterik izan ez duten arren, zer esan asko duten guztiak.

EZ MC, ES PC EZ PNV, EZ ETA

Zer esango dizut... guztiok euskaldun sentitzen gara, izatez bagara, eta uste dugu guztiok dugula geure etxean ahalik eta gustoren egoteko eskubidea, baina, noski politik egoera argituz. Honelatsu, guk ez dugu politik ideologiarik, ez gara ez MC, ez PC, ez PNV, ez ETA-koak. Gu ez gara inor. Hau-xe da definizioa, kazetaria ez da inor. Inori ez zaio ardura kazetariaren iritzirik. Kazetariak hitzeginarazi egin behar du.

Hala ere, beste gauza bat da objektibotasun hutsa. Kazetaria Anoe-tara badoa, eta hango jaialdiaz erabat hunkitzen baldin bada, bere erreportaiari ere sentikera berbera sumatuko zaio. Guzti hau bakoitzaren nortasunaren aberasgarri da, eta objektibotasun hutsa estadistikarako geratzen da. Hitz batez, kazetaria herriaren emozio-boz-emaile dugu. Bere zeregina kalea korritzea da, ahalik eta irakurlego ugarienera guti batzuk baino ikusi ez dutena jakinarazteko.

Eta honetan dagoke gure arriakua. Guri aldizkaria ixten badigute, guk ez dugu bizkarra babesturik. Ez du inork gure alde aurpegi-rik emango. Ez dugu lagunduko digun alderdi politikorik, eta ez finanziaio enpresa bat ere. Hala ere, guk badakigu askatasuna dagoenik gauzarik garestiena dela, eta garesti ordaindu beharra dagoela.

PUNTO Y HORA, Euskal Herrian erdarazko rejio-prensarik ez dagoen momentu batetan agertzen da. Oportunismoa ote?

EZ DA ALDIZKARI KOIUNTU-RAL BAT

—Gurea ez da aldizkari kointur-
la. Ez da oraingo asmo bat. Gutie-
nez bost urte bai ideia hau erabat
buruturik dugula, eta askoz ere
gehiago pentsatu genuela. Orain
agertu bada, eskua zertxobait za-
baltzen orain hasi direlako izan
da.

PUNTO Y HORA, Euskal Her-
rian lan egiten ari ginen eta lanik
ematen ez ziguten hainbat kazeta-
riren asmo bat zen. Benetan ardu-
raturik ginen gure Herriaz ematen
zen informazio urriaz, eta hutsu-
ne hori bete nahiz sortarazi zen gu-
re ekintza. Honekin ez dut nik
eguneroko prentsa hankaz gora
bota nahi. Egunkariak badute be-
ren zeregina, astekariak eta ha-
mabostekariak sakonagoeta au-
sartago ihardungo badute ere. Bes-
talde, Euskal Herriko egunkariak
lozorroan daude, "Diario de Na-
varra"-ren kasua edo izan ezik.

Orain gertatzen da gure atzetik
beste hainbat sortzeko dela, eta
aberasgarri zein osasungarri deri-
tzat. Aldizkari berrien ugaltze hau
normala da politik aldaketako ga-
raietan. Lehenago ere, errepubli-

kan zein Canovas-en denboretan,
esate baterako, beste horrenbeste
gertatu zen. Historian zehar ikus-
ten denez, aldizkariak alderdi po-
litikoekin batera jaiotzen dira, eta
alderdiekin batera ere hil. Honela-
tsu, orain ere edozenbat aldizkari
berrik sortu beharra du. Hautes-

Mirentxu Purroy

kundeak egongo badira, alderdi
bakoitzak beharko du nork bere
aldizkaria, bere boza, bere kandi-
datoak, bere interesak defendat-
zeko.

ALDERDIEN GAINETIK EDO AZPITIK

Gu, ordea, alderdien gainetik
edo azpitik egongo gara, baina
kanpoan behintzat. Guk badakigu
gertatua gertatu iraun egingo du-
gula, guk ez baitugu inolazko era-
gozpenik izango baten zein beste-
ren berri emateko. Eta irakur-
leak, inozoa ez denez, zein aldiz-
kari den informaziorik objektibo-
na eskaintzen diona ikusi ahal
izango du.

Nolabait esateko, nik Mitte-
rrand jaunaren "Le point" erosten
baldin badut, nik badakit Mitte-
rrand-ek eta bere alderdiak dituz-
ten iritziak irakurri ahal izango di-
tudala. Eta, nik "cambio 16" eros-
ten badut, nik badakit orain mo-
narkikoa dela, eta halako "gauza
batzu" egiten ari dela.

Eta honetaz bada Euskal Herri-
ko kazetariok haserreraizten gai-
tuen puntu bat, hau da, bere bu-

ruari "nacional" deritzen aldizkari
batzu hemengo hainbat berri-
noizbehinka eta gaingiroki azal-
tzen hasiak zirela hemengo mer-
katu lortzeko. Eta, guk, tontoak
bezala, haietara jotzen genuen bes-
terik ezean. Hauk honela, hemen-
go kazetariok kontzientzia osoa

genuen, Euskal Herriko merka-
tuaz baliatzen ari zirela.

Beraz, guk nahi duguna rejio
mailako aldizkari bat egitea da.
Guk ez dugu aldizkari "nazionale-
kin" konpetentzian hasteko asmo-
rik. Madriden sartzeko gogorik
ere ez dugu. Hala ere, Barcelonan
ppoliki irakurtzen digute. Gure
helburua Euskal Herriko informa-
zio-bidea a betetzea da. Eta irakur-
leak dute hitza. Irakurleak arbuia-
tzen bagaitu, kazetariak ez duela
bere helbururik bete aitortu bae-
harko du, eta ondo irabazia duela
heriotza.

Zuek ez zatozte, agian, aldizka-
ri "nazionalen" konpetentzian,
baina, behar bada, Euskal Herrian
sortzeko diren astekariak konpe-
tentzia zuzen-zuzena gerta dakiz-
kizue. Eta are gehiago **PUNTO Y
HORA** hamabosttekari delarik.

ONENAK IRABAZ DEZALA

—Gu hamabosteroko gara, astero-

ko jaiotzeko nahiko diru ez dugu-lako izan. Badakigu astekariek in-nekez konpeti dezakegula. Gure helburua, ordea, Euskal Herriari informazio osatu bat ematea da, asmo honetan jaiokak gara, eta onenak irarabaz dezala.

Bestalde, guk egin genuen ain-tzin-proiektuan ez genuen uste Euskal Herriak bakarrik astero as-tero 48 orrialde osatzeko lain in-formazio eman zezakeenik. Agian oker ginen. Jakina, osa baino "be-te" egin daitekeela, betegarritzko materialez edota Estatu informa-zioa, Madridekoa, Gorteetakoa zein Valladolideko huelgen berri emanez, baina orduan ez zen "gu-re" aldizkari bat izango.

Dena den, astekari bilakatzeko posibilitateak aztertzen ari gara, Oraingoz ez da posible, kazetari gehiago behar genuke, bai eta in-primategiaren aldetik, Euskal He-rriak gaur egun eskaintzen duen baino aukera handiagorik. Harpi-dedun berrien ekonomi arazoa ere ezin dezakegu ahaz.

PUNTO Y HORA, euskal plan

teamenduz sortu den lehen erda-razko aldizkari profesionala dugu. Hala ere, euskal prentsa tradizio-nalaren bi konstante sumatzen ziozkio, harpidedun asko eta ize-nordez idazten duen idazle ugari. Zergatik ote?

KAZETARI MARTIRIRIK EZ

Bueno, bi galdera dira hoik. Lehe-nak gu ere harritu gaitu, ez genu-en eta horrelako harrera onik es-pero. Jendeak erruz idatzi digu, zorionak eta ongietorria emanaz. Jarrera honek erabat hunkitu gai-tu, eta baita gure lanaz gehiago ar-duratu ere, zeren horrenbeste jen-de gure zai baldin bazegoen, ezin gaitzeko orain erantzun jator bat eman gabe gera. Bestalde, harpidedunak eskuzabal portatu dira, eta laguntzaile gisa-ko irakurle asko harpidetu zaigu. Izugarria izan da.

Bigarren galderari erantzunez, guk badakigu aldizkari honek, He-rriari ez bezala, harrera txarra izan duela Gobernu Zentralean. Bada-kigu, lehen alea Fraga Iribarne-ren eskutara iritsi zenean zera esan - zuela : kontu izan euskaldunek lau gerra galdu dutela, ez dezatela orain boskarrena galdu nahi. Hauk honela, guk uste dugu aha-lik eta zuhurren jokatu behar du-gula, eta gauden garai eta girotan gaudenez, ez zaiola kazetari bati heroe edo martir izateko arrixkurik eskaini behar. Ez dugu errepresalia-rik nahi, eta are gutiago biderik - erraztu.

PUNTO Y HORA aldizkariak euskerazko artikulua bat bakarra eskaini ohi du. Hainbat galdera planteatu daiteke : artikulua bakarra beti idazle berdina, kazetari zen-tzuz nahiko fosilizatua... Ba al du-zue kazetari euskaldunik? Ba ote euskal kazetaritza lantzeko asmo-rik?

— Guk, lege betekizunak "in illo tempore" egin genituen, eta or-duan aldizkari bilingue baten eska-kizuna egin izan bagenu, ez gin-

tezkeen agian, gaur, hemen, elka-rrekin egongo.

IRAKURLEA EUSKERAZKO LANEN ESKAKA ARI ZAIGU

Hala ere, badago beste baldin-tzapenik ere. Batetik, Nafarroan jaiotzea, euskaldunak nahi baino urriago diren herrialde batetan. Besterik, euskal idazle eza, hase-ran behinik behin. Irakurlegoari dagokionez, gure asmoa idazlan gutitik hastea izan da, gero irakur-leak eskatzen duen neurrian gehi-tuz. Eta, egia esan edozenbat ira-kurleak eskaka ari zaigu, ta da-goeneko zerbait gahiago egin nahi-rik ari gara. Oraindik ez dugu era-baki zenbat orrialde eskaini be-har diogun euskarari, eta ezta zen-bat izan behar diren informazioko-ak eta zenbat iritizitakoak.

Idazleen aldetik, berriz gu 32 kazetari gara, eta bik badakite euskaraz idazten. Hala ere, astiz urri ibili ohi gara, azken berria le-hen bailehen azken ordutan eman-nahirik, eta ezin uka, euskaraz baino erdaraz errazago moldatzen dituztela beren lanak. Ez ahaztu, kazetariak garen aldetik, erderaz

HORRIALDEEN
KOLOPE BERDEA
AKZIODUNAK
DIRELAKO
IRANGO DUK...

eta erdal Unibertsitate batetan eginak ditugula geure ikasketak, Euskal Unibertsitate baten faltaz. Hitz batez, erdal kazetaritza irakatsi digute. Eta honekin ez dute esan gura, nahita ez euskal kazetaritza bat ikasi beharra dagoela, baina bai urte askotan erdalduntze handia jasan izan dugula.

ZER GAREN JAKIN NAHI IZAN DUTE

Gure eskasian, Gipuzkoa, Bizkaia eta Nafarroako idazleei lanak eskatu genizkien, baina lagundu aurretik, gu nor eta zer garen jakin nahi izan dute, gure ideologia zein den eta beste. Hau katalanek ez duten handicap da. Idazle katalan bati katalanez idaz dezala eskatzen bazaio, idatzi egingo du. Ez, ordea euskaldunak lehenago nun idazten duen eta aldizkaria ze koloretakoa den jakin nahi izaten baitu. Orain zai gaude, ia hiru hilabete agerpenaren ondotik idazle hoi oniritzia lortzen ahal dugun, eta aldizkari honek bere luma berezi ote duen.

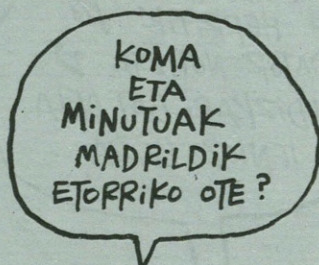
Azkenik, guk badakigu euskerazko aldizkari bat egiten badugu, irakurlego murriztu batengana baino ez garela iritsiko. Gauza hedatuagorik egin nahi izan dugu. Behar bada pasatu egin gara, artikulatu bat bakar garrantzi baina, agian guk egin nahi genukeenaren froga txikitxiki bat baina ez.

PUNTO Y HORA Gipuzkoan edo Bizkaian jaio izan balitz, ez litzake behar bada inor asaldatu. Zergatik, ordea, non eta Nafarroan?

“AMA LURREAN” JAIOTZE- AK LOGIRO DIRUDI

- Nik uste dut, edozein euskaldunek beren historiaren iturritik edan ahal izan balu, ez litzatekeela asaldatu, eta ez da harrituko ere. Ez da dudarik Nafarroa Euskal Herriko sorterrria dela. Beraz, logiko dirudi “Ama lurrean” jaio-tzeak. Hemendik gainerako anai-arrebak bateratu eta integratu nahi izatea, sustraitara itzuli nahi izatea, goitik beherako planteamendu zapaltzaile batez sakabanatzen hasiak ginenok elkartarazi.

Nafarroan jaiotzea ez da, ez, harriarri. Harrigarria Quintanapallan jaiotzea litzateke, ez Nafarroan. Gipuzkoan zein Bizkaian hainbatek ez zukeen, behar bada, gure sorrerarik suposatuko, baina

guretzat ez da batere harrigarri gertatu, agian guk beste inork baino gehiago Euskal Herrian deusekalduntasuna jasan dugulako.

INTELEJENTZIA KONTUA

Gu anaiak garela ahaz gaitezen edozenbat ahalegin egin den arren, behar dugu eskutik elkarrekin joan. Nork bere autonomi eta nortasuna galdu gabe. Gu nortasun hori aberasten saiatuko gara geure aldizkari honetan, zeren nortasun bortitzen harteko batasuna errazago da, intelijentzia kontua baino ez baita.

PUNTO Y HORA iritsia da iadanik zaspigarren alera, hiru hilabete terdiko argitarapenaren ondotik. Bizpahiru ale guztiz ahiturik, bahituran bat, informazioaren aldetik bat baino gehiago arrasona, editorial bizi-biziak... zer esan dezakezu lehen epe honetako esperientziaz?

-Lehen lehenik, esperientzia izugarria izan dela esango dizut.

Behar genukeela lehen bait lehen gure arteko egunkari bat (aldizkariaren barne-histori-egunkari bat esan nahi du) egiten hasi, idazle

harpidedun eta irakurle guztien harrera noiz bait kontatu ahal izateko.

“PUBLICACION MOLESTA”

Horrez gainera, hainbat jarreraren erresonantzi-kaxa suertatzen ari garela. Abertzaletzat genuen zenbait ate, ez direla, konturatze-ko aukera izan dugula. Argitazun eta azalerazte garaia batetara iristen ari garela. Gure eskazian, “Publicación molesta” garela. Dene-tarikoa trabak eta eragozpene izan ditugula. Era bateko eta agiri-agiriko gerra batetan abiatu ari garelara. Edozein modutan haseran baino ilusio gehiago dugula. Arduratzen gaitun bakar gaizak ondo ez egitea dela. Oraindik askoz ere hobeagotuko dugula aldizkaria, laster offsetera pasatuko gara, eta, agian, astekari izatera, haseran uste baino lehenago.

Amaitzeko eskerrak ANAITA-SUNA-ri, gutaz arduratu zen lehen euskal aldizkaria izan zenez gero.

Honetaz, diodan, isiltasun handia sumatu dugula hainbat komunikabideetan. Ez gaituela kontutan hartu ere. Baten batek euskal prentsaren estudio bat egin zuela “Cambio 16” delakoan sortzeko ziren aldizkari guztien berri eman zuela, baina ez zitzaizela iadanik argitaratua zenaz, gutaz, gogoratu ere. Frogatu izan dugula, guk aipatzen dugun zenbait gai, direla Bergarako Udaletxearen akordioak, foru eta ekonomi kontzertuak bilinguismoan eta abar.

Hurren astean berak argitara ematen dutela, merkatua ez gaitzearren. Laster agertzeko diren beste aldizkari askoren eragile izan garela. Eta, benetan, gik lehenengoak izatearen zoria izan dugula, eta beti baita lehenengoak izatearen eragozpenak ere ordaindu behar izan ditugula.

Hitz batez, Euskal Herriko puntu eta ordu honetan, Euskal Herriko prentsa aztertzean, gurekin kontatu behar izango dela.

ARANBERRI

ORDIZIA

SANTANA JAIAK

Ordiziako jai egitaraua ikusi eta hutsune nabarmen bat azaltzen zaigu: Euskal Kultur ekintzen hutsunea. Hemen ere berrikuntza beharra sumatzen dugu. Kezka hau ez da batere berria. Urteak dira gazteak hortaz kezkatzen hasi zirela. Kezka horri erantzunetz, hain zuzen, eratu dira iragan urteetako JAKINTZA ASTEAK, ohiko Euskal Aste folklorikoari kultur mami bat emanez.

Hori horrela, Santana jaiak orain dela hamar urtekoak dira, azaleko aldakuntza batzuekin, baina funtsean ezereen berrikuntzarik gabe. Izan ere, Ordizian, Donostian eta beste zenbait herritan bezala, aspaldi egin ziguten halako banaketa xeble bat: erdal giroko FESTA HANDIAK batetik—Santana jaiak Ordizian— eta Euskal Pestak, baserritar giroko festa tipiak bestetik. Banaketa hori, jakina, egoera baten agerpena zen eta da.

Gaurregun hasiak gara molde zahar horik baztertzen. Hainbat aldaketa izan da beste hainbat arlotan. Gaur ez gara folklore hutsarekin konformatzen. Kultur mugimendua gero eta indartsuagoa da. Euskal giro berria berpizten ari da bazterretan. Garbi dago berrikuntza garaia direla gaurkoak. Eta festak ere berritu beharrean ikusten ditugu, garaiko erdal giroz mamitutako banaketa atzerakoi hori zapuztuz.

Bide berriak urratzen hasiak dira zenbait herritan. Ordizian ere beste horrenbeste egiten saiatu beharko dugu. Aurtengoz hala beharko du, halere. Ea hurrengorako mugitzen garen.

Aurten ere Irailean izango da JAKINTZA ASTEA. Denon laguntza beharko. Dagoeneko herriko gazte batzuk hasiak dira zerbitzua presta nahiz. Denon artean eratu behar dugu hori. Jakina, gu

ez gara Euskal Astearekin konformatzen, guk EUSKAL URTEA eskatzen dugu, hori baita euskaldunok behar duguna. Hori ere denon artean lortuko dugu.

Azkenik, Santana egun hauk izan daitezela atsedan egunak de-

nontzat. Ez ditzagun ahantz, halere, etxetik urrun, nahiz herbestean, nahiz gartzelan, diren senide eta herkideak. Laster helduko ahal da denok elkartuko gaituen jai egun haundia. Saia gaitezen hori lehenbailehen izan dadin.

Santana jaietako programan, biziki nabarmentzen da urteroko "Santana Dantza". Izan ere, Ordiziarrok ohitura zaharra dugu hau, urteetan zehar gaur arte iraun duen herri usadio umotua.

Udaletxeko artxiboan badira hiru liburu, eta beroietan topa ditzakegu Santana Kofradiaren aktak. 1.509. Uztailaren 26an onartu ziren arau eta erabakien arabera, Jainkoarekiko eta Santanarenganako zerbitzua izango zen kofradia honen helburu nagusia.

Lehenagotik ere herriko zahar eta gazteek bazuten Enparantza Nagusian agertzeko ohitura. Gazteak eta ez hain gazteak bere trebetasuna, abilezia eta sendotasuna frogatzen saiatzen ziren, dantzan, eta saltoka, tsixtuaren soinuaz,

SANTANA

DANTZA

nor-gehiagoka **bizian** auresku postua bereganatu nahiz. Ohiturazko dantzak dantzatuko zituzten: Erreberentzi dantza, dantza pozgarria, Azari-dantza eta zortzikoa. Bukaeran, denak uztaiain bilduta, Fandangoa eta Arin-arin dantzatuko zituzten. Eta dantza saioaren bukaeran, gaurregun arte ohitura izan den bezala, Udeletxeak erroskilak (gaurregun banderiletara jo dute) eta ardo goxoa eskaintzen zien dantzan parte hartutako guziei.

Ohitura hartan oinarritu ziren Santana Kofradia berria sortzerakoan. Kofradia urte gutxietan oso populakorra izatera iritsi zen. Kofradiak bazituen bere "Mayordomo"-ak eta Alkatea ere, eta hauek bihurtzen ziren Santana egunez herriko agintari —agintaritzak laburra—, egun batez, biharamon arratserarte.

Aipatu liburuetan jasorik daude 1.509tik hona, 1.873 eta 1.936 urteen salbuespenekin, urtero urtero Kofradiak egin dituen bilertako erabakiak.

Kofradiak Esku-dantza eta Gizon dantza hautatu zituen Santana eguneko dantza bezala. Eta urtero Santana egunean, horik dira, urtean zehar ezkon berriak, dantzatzeko dituztenak. Dantza hau esanahi handi eta sakonekoa da herritar guzientzat.

Iztuetak dionez, inguruko herritako jenderik prestuena zen lehen dantzara agertzen zena. Urtero, jende jakina ohi zen Auresku eta Atzesku postuetan. Ordizian, Santana atsaldean, lehen dantza Beasaingo alkateak egin ohi zuen, eta bigarrena Olaberrikoak. Gaintzen zaldibitarra lehen, Zaldibian, berriz, gaintzetarra. Itsasondan Ordiziako alkatea izango zen lehena eta Legorretakoa bigarrena. Horrela edo herrelatsu izango zen inguruko herrietan.

Handik eta serioски dantzatuko zuten gizonak, hainbat eta hainbat zeremonia eta kortesia eginez, emakumeak aurkeztu arte. Orduan, dantza biziagotuko zen, bizkorragotu, oinak zortzikoa alaie-tan arintzen zirelarik.

Urteak joan hala, ohiturak eta usadio zaharrak aldatu, bazter-tuz joan dira. Aldi berriek joera berriak sortu dituzte, eta badirudi herri usadioak eta aintzinako ohiturak ahazten eta zapuzten hasi ote garen. Horixe bera gertatzen da Santana dantzarekin, eta lehen halako garrantzia zedukan urteroko usadioa, gaur baztertutxa ikus-ten dugu. Herritarren interesa gutxitu bide da, eta gero eta gutxia-go dira parte hartzen duten ezkon berriak. Halere, badirudi baita, gazteria berria kezkatzen hasirik

dela eta ekintza herrikoi honi hats berria eman nahi diola, gure arba-soek utzitako ohitura jatorrei zor diegun errespetuaz eta begiruneaz.

Horixe nahi dugu geuk ere. Txistua Desafio soinu jotzen hasiko denean, ezkon uztaiain izan dila ondo hornitua, alkatearen eskutik enparantzaren erdian, ezkon berriak herri aurrean aurkeztuko direnean. Santana egune

KIFI

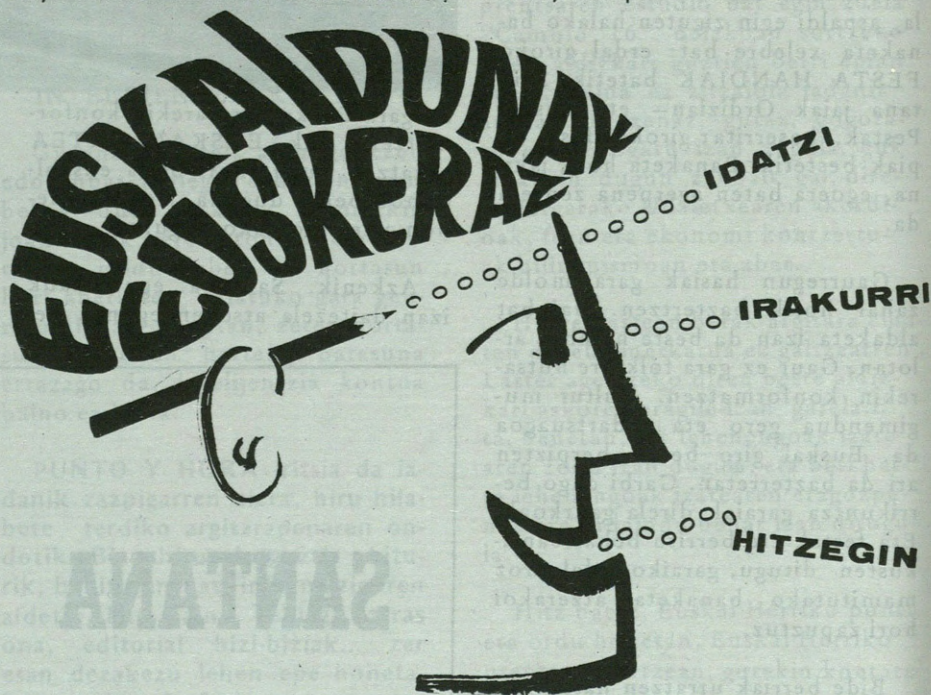
GAU ESKOLA

Ordizian ere, beste leku askotan bezala, badira lan isil, ilun batetan dihardutenak; hots, Euskalduntze eta Alfabetatze lanean dabilzanak; Euskara irakasten, alegia. Lan isil, apala; beharrezko lana, ordea.

Aurten ere, beste urtetan bezala, ikastaldi sail bat eman da. Be-

dugu, batez ere ALFABETATZE mailan.

Maiatz aldean, berriz, ikastaldi bizkor labur bat eratu zen irakasle premiak bultzaturik. 30en bat ikasleak hartu dute parte ikastaro hontan. Haseran ordiziar askok eman zuen bere izena; baina, azkenean, kanpotarrak izan dira ge-

randu hasi ginen, azaroa aurrera zihoala. Ordurako hemengo batzuk Lazkaon hasirik zeudelarik, eta irakasleez ere urri xamar geundelarik, ez genuen Alfabetatzerik antolatu Ordizian. Ikastolak eratu zuen taldetxo bat, bertako haurren zenbait gurasoentzat. Talde hau oso txikia izan da: 11 lagun edo, denak emakumeak. Hori horrela, datorren ikastarorako kanpaina zabal baten beharra ikusten

hienbat ikastaro hontan parte hartu dutenak. Non ziren gure "euskaltzaleak"?

EUSKALDUNTZE arloan bost talde eratu genituen, haseran. Ba-koitza hogei bat ikasleekin, eta bi mailatan banatuak: 3 talde lehen mailakoak eta 2 talde bigarren mailakoak. Esan beharrik ez dago; ikasle multzoak haundieg-iak ziren irakasle bakarrarentzat.

Nolabait erantzun behar, ordea, zegoen eskeari.

Ikastolak ere bi talde muntatu zituen Ikastolako gurasoentzat. 50en bat guraso, emakumeak denak, izan dira talde hauetan parte hartu dutenak.

Guk, Eguberri ondoren, beste talde bat osatu genuen zenbait guraso eta senar-emazte gazterentzat. Hortarako irakasle berri bat behar genuen eta hura topatzen nahiko lan izan genuen.

Talde horik denak kontuan harturik ondoko koadroa eman dezakegu.

A) GAU IKASTOLAK ERATUAK

6 Irakasle
114 Ikasle

2 Maila : Euskalduntzen 1
Euskalduntzen 2

1.M. : 4 talde, 70 ikasle

2.M. : 2 talde, 40 ikasle

Alfabetatze Ikastaro Laburra :
30 ikasle

B) IKASTOLAK ERATUAK

3 Irakasle

44 Ikasle: Denak ikastolako haurren guraso

2 Maila : Euskalduntzen 1

Alfabetatzen 1

1.M. : 2 talde, 34 ikasle

2.M. : talde1, 10 ikasle

BEHARRAK,ASMOAK, PROBLEMAK...ETORKIZUNARI BURUZ

Etorkizunari buruz, kanpaina zabal eta sakonago baten beharra ikusten dugu. Herria, geurea, Euskaldundu behar dugu, eta hortan denok hartu behar dugu parte. Hortarako irakasle ASKO eta ONGI prestatuak behar dira. Irakasleak ugaltu egin behar dira, eta hori gure, guzior, eskutan dago. Bakoi-tzak jar dezala bere aletxo. Be-

harturik gaude hortara, geure egoera larriaren kontzientziarik badugu eta geure herriari ezen etorkizunik opa badiogu.

Irakasleak prestatu egin behar dira. Hori ere guzior lana da. Lehen urratsa, nor bere buruaren prestaketa... hortik hasi behar dugu. Zaila dela, denborarik ez dagoela...Asko eta asko dira hasi eta utzi erraz egiten dutenak. Urtea joan eta urtea etorri betiko leloan diraute: "Hasiko nauk!", "Ezin diat!". Hauetxek dira gero, bere burua presta gabe ikusten dutela eta, klaseak emateko gai ez direla aitortzen dutenak. Garregun, nahi duenak, gogo duenak, ahal du; NON eta NOLA prestatu erraz topa dezake. Denboraren izenean ez ote kontzientzia falta zaiguna?.

EUSKAL ANALFABETORIK EZ! Euskaldun bezala gure Herria aurrera atera nahi badugu, euskaldun iraun nahi badugu, alfabetatu beharrean gaude. Kontuan hartu, ordea erdaraz alfabeto (nolabait esan behar) izanik, euskaraz alfabeto izan gaitezkeela. Horrelako ugari da gure artean, gehiegi.

HERRIA EUSKALDUNDU. Hori da gure helburua. Euskaldunok izan dezagula euskaldun irauteko bidea eta kemena. Erdaldunek izan dezatela euskalduntzeko bultzada, laguntza... Hau DENON lana da eta utz aitzakiak. Denok izan behar dugu prest lan hortarako baldin kontzientziarik badugu. Beste lanak ahaztu gabe!.

Eta bukatzeko, aurreko batean abertzale baten ahotik entzuna datorkit burura... Denok dakigu euskeraren arazoak szoluzio politiko bat eskatzen duela. Badakigu baita euskal arazoa ez dela euskararena bakarrik, ba dela besterik... Haatik, ezin ahaztu euskarak baduela funtsezko garrantzia berezi bat euskaldunontzat. "EUSKARA EZ DAKIEN EUSKALDUNIK EZ DAGOKE" Kintanak zioen bezala.

Kontuz beraz. Hain beharrezko ikusten badugu, ezin gaitezke biharrari begira egon. Gaurtik prestatu behar dugu biharkoa. Gainera errazago da, naiz hiltzorian, gaur, artean, bizirik dagoena bizkortzea eta ez bihar hilik dagokeen berpiztea.

Euskaldun guzior obligazioa da euskara aha den ongien ikastea. Eta, "perdona pero no entiendo...", "erdaraz esango dizut, euskaraz kosta egiten zait eta..." horik eta horrelakoak sobera ditugu onartu ezinak.

Euskalduna euskaraz dakiena izan da gaur arte, eta bihar ere hala dateke. Lan hortarako prest zaudetenok zoazte gau ikastolako edozeinengana, eta eman iezaiozue zeuon izena. Beste irakasle teko gauza ez bazarete, presta eza zue lehenik zeuon burua.

HERKIDE

OTEGI

Ongi jazen den etxea

ORDIZIA

BELEN

Jostailuak, Bazar, hondartza - kanpiña etxebarruko erredizak, paper margotua

Urdaneta, 24

ORDIZIA

Urrut. 880721

AYERBE-ETXEA

Oihalak, erropa zuria koltxoiak

Urdaneta, 29

ORDIZIA

Urrut. 880447

PAGOSA

Golerri, S. A. Okindegia

B.º Granja S., Isidro s/n
Urrut. 881453
ORDIZIA

GABIONA - Pirrinkak

FAG **GPZ**
(Alemania) (U.R.S.S.)

Banatzaile. Karguzko
PIRRINKAK BIRLAKA - PIRINKAK BIRIBILKI

Maribarátza, 10
Urrt. 880729 - 880236 - 880240

ORDIZIA

TRANSPORTES ESPECIALES USABIAGA

60 toneladarainoko gondolak
Zabal daitazkeen plataformak,
Dollyn etabar

Plaza Garagarza, 8
Urrut. 880421 - 882513 - 882090

ORDIZIA

MUEBLES SAN JOSE

San Bartolomé, 2. FABRIKA
Filipinas, 2 DENDA
Urrt. 880630

ORDIZIA

Martín Gaztañaga S/A

KALDERERIA

FUNDIZIORAKO INGENERI BANAKETA

HAUTSA GARBITZEKOAK ETA KENTZEKOAK
HAIZEA BEROTZEKOAK ETA HOZTEKOAK
MOLDEGINTZARAKOAK ETA URTURAKO PERTZAK
FUNDIZIOKO HONDARRAK KARRIATZEKO TRESNAK

Garage SANTA ANA

CHRYSLER zerbitzu ofiziala

Urdaneta, 74, 76 ORDIZIA Urrut. 881689

Auto-eskola LOPETEGI

Urdaneta, 64 - Igartza-etxea - Urrut. 881651

ORDIZIA

Urrut. 882174 - **SEGURUAK** - BEASAIN

BARANDIARAN

Muebles - Decoración

Urdaneta, 13, 23 ORDIZIA Urrut. 881097

BIKUÑA Confecciones

Puntuzko gauzak, oheko jantziak eta mahaikoak

Etxezarreta, 5 Urrut. 881220
Sta. Maria, 9 Urrut. 891890 ORDIZIA

Casa CARRION

Philips irrati eta telebistak
Josteko makinak

Kale Nagusia, 5 ORDIZIA Urrut. 881333

Garage DORRONSORO

Grua - zerbitzua noiznahi
Turismoak konpontzen iaioa

Urdaneta, 66 ORDIZIA Urrut. 881102

ARALAR Liburuteagia

Franzisko Garin

Urdaneta, 20 ORDIZIA Urrut. 881240

Gráficas ARALAR

Patxi Garin

Urdaneta, 40 ORDIZIA Urrut. 881424

PALOMO

Etxeko gauzak
Konfeziokoak gehienbat

Etxezarreta, 5 ORDIZIA Urrut. 881372

Confecciones Sastrería YANEZ

Urrut. 881319 ORDIZIA

Industrias COPRECI - Planta II "Goiherri"

Copreci S. Coop.

Fabrika:
ORDIZIA (Gipuzkoa)
Urrut. 880700

Ofizinak:
ARETXABALETA (Gipuzkoa)
Urrut. 792240
Telex: 36352 COPRE

BEROGAILUEN ERASKINAK

- Galga bateko balbulak
- Bi galgetako balbulak
- Detentoreak
- 4 bideko balbulak
- Termostato elektrikoak
- Termopareak
- Seguridade sarea (termoentzat)

LANGINTZA ESKOLA

Goierriko langintza eskola -1.964. urtean sortua da. Geroztik bere egoera finkatzeko oinarri sendo batzuen bila dabil urtez urte.

1.972-73 kursoa izan zen ikasle hornituena. Orduz geroztik bi urteotan beherakada bat nabarmentzen da. Ikasle gutxitze honek arrazoiren bat behar du, noski, eta beste zenbaiten artean hauxe da nagusien azaltzen dena: urte horietan izan den funtzionamendu eskasa.

GOIHERRIKO ESKOLA GAUR

(1.975/6/23) Ministeritzaren aginduz, eta abuztuko 21eko boletinean agertu zenez, Langintza Lehen Maila (F.P.I) eta Bigarren Maila (F.P.II)(homologatua) emateko ofizialki klasifikatua izan da Goierriko Eskola. Lehen mailako Langintza ikasketan, saillean, arlo hauk emateko baimena du oraingoz:

METALA :Mekanika (ajuste, tor-no, fresa), eta Kalderigintza;

ELEKTRIKA :Instaladore eta Montadore;

DELINTEATZE :Industrial eta konstruziokoa.

Aurtengo kursoan, Lehen Mailako(F.P.I) lehen urtea eman da eta urtez urte maila berri bat jarriaz joango dira. Bigarren Mailako(F.P.II) kursoa ere eman dezake Goierriko Eskolak, Ministeritzak dioenez. Gutxienez 240 ikaslerentzako lekua behar da "Centro Homologado" izateko. Eskolak kondizio hauk betetzen. Honek baditu bere alde honak, nos-

ki. lan ere, "Centro Libre" beza a geratuz gero ez luke Bigarren Mailako (F.P.II) ikasketak bere kontura baloratzerik izango.

GAU ESKOLA

Urtero bezala zenbait ikastaldi bizkor prestatu dira Goierriko langileentzat.

Azken kursoan 137 langile izan dira lanean ikastaldi horietan, 1.974-1.975 urtean, 12 ikastaldi berezi eman ziren gure eskolan.

Etorkizunerako, zer

Goierriko Kultur Elkartea denon laguntza beharrean dago. Laguntza honek, ordea, ezer gutxi balioko du guzion indarrak elkar-turik eta bat eginik ez badoaz.

Badira urte batzuk Elkarte hau sortu genuenetik. Garai hartan helburu ederrak eta eginkizun berri baikainak ezarri genizkion. Gaur egun Elkarte honek eginkizun nagusia kolokan dagoen eskola finkatzea eta aurreratzea datza. Honek guzion ardura eskatzen digu. Horrela aterako da, horrela berpiztu-ko da Goierriko Langintza Eskola eta beronen sortzaile den kultur elkarte.

GOIHERRITAR

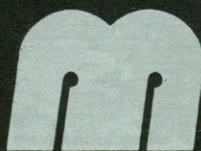
GOIHERRIKO PROBLEMA HANDI BAT

Aipatzera goazen problema ez da Ordiziakoa bakarrik, Goierri guzikoa baizik. Lanpostuen problemaz ari gara. Azken hamar urteotan gure bailerako enpresen go-ra-beherak ez dira oso bikainak izan: lantegi askok itxi ditu bere ateak; batzu batzuek kanpo alde-ra ihes egin digute; gelditzen direnak, berriz, ez dira ezer asko handitu azken hamar urteotan.

Egoera hau dela eta lana topatzea problema zaila bihurtu da gazte askorentzat, eta problema gero eta handiagoa da. Mutilentzat zaila bada, zailagoa da nes-kentzat. Hauentzat ia ezina da lanpostu bat bilatzea. Gauzak doazen eran, berriz, badirudi problema gero eta haundiago izango dela. Gauzak horrela zer egin dezakegu Ordiziarrok, Goierritarrok? Orain dela urte gutxi, talde batek lan gogor bat egin ondoren, lortu zuen halako aurrerapide bat, eta Ordizian kooperatiba bat sortu zuten. Lantegi berri hortako lanpostu gehienak emakumeentzat izan dira. Jakina, hau ezin izan erabateko soluzio bat. Problema bizirik dirau, eta tipiagotu beharrez, egunetik egunera handitzen hari da.

Herritar eta goierritar guzoi deitzen dizuegu. Denok dakigu problema dagoela, baina zer egi-ten dugu soluzio bat bilatzeko? Gure herrian, gure bailaran ez ote lanerako prest dagoenik? Has gaitzen bide bila, soluzio bila... Soluzioa kooperatiba aldetik edo beste bide batetik etor daiteke, kontua da Goierri entepesa berriren beharrean dagoela... Ekin diezaiogun lan honi lehen bait lehen. Problema larria da dagoeneko, eta gero eta larriago bihurtuko zaigu. Ea bada...

**kirolzaleen
zerbitzutan**

**miner
donostia**

☎ 41 22 72

« Neurri- gu beti lanean

Ezin daitezke lan-baltzu guztiak molde bereaz ebaki. Zenbaiti han-hemen hestutzen die jazkiak. Beste zenbait handi-luzatuz doa. Zenbaiten luze-laburra ez dagokio beste zenbaitenari.

Horrexegatik du zabaltzen Gipuzkoako Industri Bankoak "NEURRIRA" deritzan diru-zerbitzua.

Edota, berdin baita, inola ez formula berak edo beratsuak!

Zerbitzu landua, aztertua, baltzu bakoitzaren diru-beharren eta haziduraren arabera.

Zenbait baltzuri geure partaidetasuna eskainiko diegu, beren merkatuari dagokion zabaldua erdietsi dezaten.

Beste zenbaiti honen ezberdin diren gaitan, hots, baltzu elkartzean nahiz negozio baten berri-biltze osoaren egitura montioan, argibideak emango dizkiogu. Beste gehiagotan sail berezituak abian ipintzen arituko gara eta hartarako egoki den lagun taldea prestatzen.

Baina beti "NEURRIRA" lan eginaz.

Gipuzkoako Industri Bankoa.

Zure neurriko Bankoa.

Gipuzkoako Industri Bankoa

Hernani, 15 — Telefonoak: 423821 - 429773 — Donostia

"Bilintx! Donosti maite ontan zure bertsoak entzun genituenok esan genezake Jaunaren miseriak kanta- tzeraz joan ziran ezkerotik zerua bera gozagoa izango del "

Hitz hoiek ezarri zizkieten Bilintxi donostiarrek Polloeko hilerrian, hilobiko hilerrian. Bilintxek, ordea, zerua ez ezik mundua bera ere gozagoa bihurtu zuen bere bertso eta ateraldi bizkorrei esker.

Hiru ixtripu edo ezbehar latz izan zituen bilintxek bere bizitzan. Umetan aurpegi guztia marruskatu zuen; gaztetan, zezen baten adarkada batek hiltzorian utzi zuen; zahartzaroan, bi hankak txikitu zizkion granada batek. Halere gizon gozo, alai, atsegin eta zirikatzaile izaten jakin zuen.

Euskaldun asko mintzatu da Bilintxi buruz: Karmelo Etxegarai, Mourlane Mitxelena, J. Manterola, Onaindia, Koldo Mitxelena, Jamar, Dionisio Azkue, A. Zabala, Pelay Orozko eta abar.

Gauza berririk esatea ez da erraza. Halere liburu berri bat egiten ari da A. Zabala.

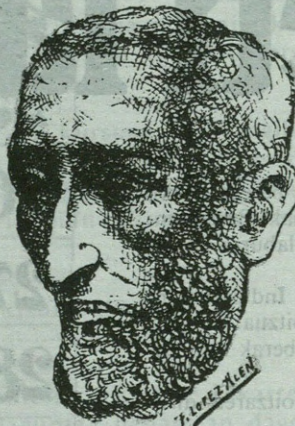
—Bilintxi buruzko liburu berria noizko dugu, aita Zabala?.

—Ez dakit bada. Orain Xalbador bertsolariaren liburuarekin, ari nautzu, buru-belarri. Zoragarria izango da. Datoren azaroan Urepelen egingo zaion omenaldirako argitara eman nahi genuke. Uztapidek ere egingo du bertsoz beste liburu bat. Hori ere lehen bait lehen argitara nahi genuke. Bilintxena, berriz, bukatutxeka da.

—Bilintxi eskaini behar diozun liburu horretan ezer berririk argitaratuko ote ?.

—Ez da erraza. Joxe Manterolari esker ezagutzen da Bilintxi. Oso gazte zelarik ohartu zen Bilintxen balioz. Olerkari eta bertxolari haunditzat zuen hogeitartarako. Horregatik argitaratu nahi izan zituen Bilintxen bertsoak. Baina ez zizkion eman, "bertsoak beretzt bakarrik egiten zituela eta". Bilintx hil zenean, berorren alarguntsak, Mikaela Erkizia emazte leialak, eman zizkion bertso guztiak. "Cancionero Vascon" eta "Euskal Errian" argitaratu zituen. Geroztik euskal jakintsu asko mintzatu da Bilintxi buruz. Ezer berririk esatea, ez da erraza, beraz.

BILINTX

—Halere zerbait berririk aurkituko zenuen.

—Julio Caro Barojak eman dit Bilintxen bertso sail bateko bertsoa omen den bertso bat. Nik dudatan artsiboan ez dut bertso sail hori aurkitu. Orduan jakingo genuen ziur Bilintxena den ala ez. Dena den Barojak Bilintxen bertsoztzat dauka. Beste bat Madrilen, Bilintx zenaren bilobaren etxean aurkitu dut. Esku-izkribu batean. Bertso zaharrenean gainean, txarra iruditurik edo, bertso berria zuen paper puska ezarri zuen. Azpian beste bertso bat zegoela izkutaturik ohartu nintzen. Ixpiluaren gainean argi eginaz irakurri ahal izan nuen. Beste bat Segundo Kalonjeri zor diot.

Bilintxek Udarregiri kantatu zion bertso bat da. Hiru bertso berri, behintzat, agertuko dira.

—Doinu berririk ?

—Bilintx bizi zelarik Santestebanean kanta bilduman, lau doinu oso herrikoak agertzen dira. Hil eta gero Etxeberria eta Gimonek beste doinu batzuk bildu zituzten. Orduko musikariek sortutako doinuak: Gorriti, Furundarenak eta abarrek asmatutakoak. Baina herriak ez ditu ikasi. Herriak beste doinu batzuk erabili izan ditu. Eta herriak dakizkien doinu hoiek biltzen saiatu naiz ni.

—Bertsoak paperetik paperera edo ahotik ahora pasatzen direnean aldatu egin ohi dira.

—Arrazoi duzu. Eta egileak egin zituen bezala jartzea ez da erraza izaten. Liburu honetan bertsoak izan dituzten aldaketan berri ematen da. Argitalpen batetik bestera zer aldatu den adierazten da. Bilintxen bertsoekin norbait saltsen iharduna da. Gramatizkako legeen arabera orraztu nahi izan zituen norbait-ek Bilintxek egin zituen bezala argitaratzeko aukera izango dugu. Madrildo bilobak zeuzkan aitoren garaiko bertso paperak.

—Gramatikazko zuzenketak egin zizkiola Bilintxi norbaitek, esan duzu.

—Grina hori askok izan du. Gehienetan gauzak aldrebestu besterik ez dituzte egiten. Jatortasuna kentzen diote bertsoari. Bilintxek Donostiako euskera dabil, bere garaiko donostiarren hizkera, alegia: beren hitz-jate, ahoskatzeko, esaldi eta abar. Bilintxen garaian euskeraz ondo mintzo ziren Donostian. Norbaitek euskera txarra duela Bilintxek esan du, baina ni ez nago hortan. Aditx kontuan baditu donostiarrek eta ingurukoek dituzten utzegiteak: "esan nau", eta abar. Baina nere ustez euskera ona du Bilintxek.

—Ezaguna al zen bere garaian Bilintx ?.

—Jende askok ezagutzen zuen Bilintx. Ez zen gizon bakarti bat. Bere garaiko bertsolariekin harreman asko zuen. Oso ezaguna zen Bilintx. Orduko egunkarietan asko azaltzen da Bilintxen izena. Bilintxem ezbeharrez eta heriotzaz asko idatzi zen. Hemengoek baino gehiago Madrildok aipatzen dute. "La Correspondencia de España", "El Tiempo" eta "El Imparcial" egunkariak asko ihardun zuten Bilintxi gertatutakoez. Hemengo agunkariek ez zuten jenderik aztoratu nahi, dirudienez. Arratza indik karlistak botatzen zituzten granada haletako batek bi hankak txikitu zizkion. Egun berean moztu behar izan zioten hanka bat. Ikaragarriak ikusita hil zen. Dena den, bizitzako xehetasun asko bildu dut egunkari hoiei eta Antonio Bizkarrondo, bere bilobari, esker.

—Dato berririk ?.

—Foruak kentx zizkiguten egun berean hil zela Bilintx, uste du jendeak. Ez da hala. Biharamunean hil zen.

HERRIALDE

ZAZPI ANAIK EUSKAL- TZAINDIAREN ALDE

Aurten 1.976 urte berezia nonbait; zenbait ospakizunen urteurrena, Euskal Herriari dagozkiola bederen. Aurten betetzen dira ehun urte Euskal Herriak beren herri eskubideak-fueroak galdu zitue. 1.886. urtean Durangon ospatu ziren Euskal Jai ospetsuak, "Fiestas Eúscaras" deituak, eta bertan Arístides Artiñanok proposatu zuen Euskal Akademiaren beharra, urte batzuk geroago Oñatin sortuko zena. Beraz horren 90. urteurrena ospatzen da aurten.

Urteurren hau ospatzeko eta Euskaltzaindiari homen bezala, Gerediaga elkarteak Urkiola gainean lau eguneko jaialdi handi bat antolatu berri du-Ekainak 26,27,28, 29- goiko izenburua helburutzat harturik. Euskaltzaindia baita Zazpiak bat egiten gaituen erakunde ofiziala.

Jaialdi handiak eta ederrak ikusiak garatzen dira, baina Urkiolakoak aisa gaindituak ditu oraingoak.

Lau egunetz gure "Toki baketsu" horrek, beste zerbait zirudien; lau egunetz herri bat genuela nabarmena zen norbaitzuen zalantzetatik at; lau egunetz erakarpen gisa zazpi anaion arteko musika, joku, folklore, kultura e.a. aurkeztu dira.

Bertsolariekin hasera eman zitzaion jaialdiari, egungo Euskal Herriko ospetsuenak parte hartuz.

Ez zuten aiantzi Jaialdi hauen ama izan zen Estanis Barrenetxea, G.B., bere bizitzako lore aroan, ezbehar baten zorigaitzez 19 urtez hil baitzen iragan urtarrilean.

Herriko musika tresna erakusketakin jarraitu zuen Jaialdiak. Bertan ikusi ahal ukan genituen Euskal Herriko musika tresna bereziak beren musikari trebeek eskuz joak.

Harrijasotzaile eta haizkolariak, beren jokurik onenetan bezalaxe egin zuten saioa.

Iparalde, Nafarroa, Araba, Gipuzkoa eta Bizkaiko Dantzari taldeak beren folklore baloreak aurkeztuz, nabarmen ikusten da gure arbasoen denboretan ere herrialdeok kide eta ahaidetasun baten lotuak zirela.

Antzerkiak ere ongi bete zuen bere lana, egungo Euskal Herriko arazoa aipatu eta aztertzen zuen, antzezleri trebe baten lana Gipuzkoako antzerki talde batek antzeztuz.

Bertsolari gazteek ere ukan zuten toki saio berezi baten.

Haurrentzat idatz lehiaketa bat antolatu zen jaialdian barrena, "Euskaltzaindia saria" hain zuzen ere.

Euskal jaion buru zen saila esan genezake bai entzulez, giroz eta parte hartzen zuten artistez, Abeslari Jaialdia izan zen.

Bertsolari batek esan zuena: "Urteroholako jaialdi bat"... Amets hori beste batzuren tartean ez da txarto. Amets hori erreallitate bihur dadila opa diet antolatzaileei.

MATRIKULATZEKO EPEA

Matrikulatze epea hiru sailetan banatu da, beste horrenbeste ikasle motaren arauera.

Lehen aldiz matrikulatzen direnentzat, uztailaren 15etik irailaren 15era.

Lehendanik ere U.N.E.D.-ren barruan ari direnentzat, irailaren 15etik aurrera. Ez da toperik aipatzen.

C.O.U.-z edota bestez irailean etsaminatuko direnentzat, azkenik, irailaren 15etik azaroaren 15era.

Bulego orduak 10,30etatik 12,30etara izango dira goizero, eta 5etatik 8ak arte arratsaldeetan. Inork nahi balu xehetasun gehiago hots egin beza telefono zenbaki hautara: 76.13.42 - 76.13.43.

Bergarako ikastexe honetan Gipuzkoan bizi diren guztiak matrikula daitezke eta, baita, bereziki eskatzen duten inguruetakoa ere.

Ikastaroa azaroaren 15ean hasiko da.

OHARRA: 10 eta 11. orrialdeetan ematen da zehatz honen berri.

Aspaldiko asmoa zen Erreterian, zentzu berezi batez, katalan, euskaldun eta gailego kantariekin kantaldi bat antolatzeara. Beste lurralde eta nazional minorietako kantari eta musikariak ere sartu nahi ziren, horrela, adibidez, bretoin eta okzitanoak.

Lehenik, festa hori maiatzeren lehenengorako pentsatu zen. Baina eragozpen asko izango zela ikusiz, atzeratzea pentsatu zen gero. EREINTZA elkarteak antolatzaileek nahiago izan zuten horrelako kantaldi bati doakionmuin eta funtsari begiratu, ez moldeari, azalezko esan-nahi bati (fetxa berezi bat, etabar).

Pena zen, bai, atzeratu beharra, baina atzeratzea komenigarritzat jo zen. Eta atzeratzen hasiz gero, Erreteriarako festak, Madalenak, aukeratu ziren. Festak, beti ere, elkar giro berezi bat sortzen dute. Zenbait herritan, Erreterian adibidez, ohitura dago aspaldiko urtetatik, EREINTZA eta beste zenbait elkarteren eraginez, herriko festetan euskal giroko jai, emanaldi eta gau-festak antolatzeakoa.

Horrela, kantarien gau horri buelta asko eman ondoren, eta programa behin eta berriz tajutu, oraingoz katalan euskaldun eta gailegoekin geratzea erabaki da.

Bretoinek, ez izaki erdi-profesional ere, lan arazoak eta beste eragozpenak direla bitarteko ezin etorria adierazi zuten.

Okzitanoen problema beste era batekoa zen: baimen arazoa. Bretoienk, bretoin musika eta soinuak jo behar zituztenez gero, ez zuten zensura arazo haundiegirik. Okzitanoek, aldiz, bai; kantari izaki.

Eragozpen hoiek bazter utzita ere, bazeuden praktika aldetik baldintzapez batzuk: jaialdiaren iraupenari denbora aldetik zegokiona, itzulpena, diruarena, etabar. Horrela, faktore guzti hoiei buelta asko eman ondoren, lehen aipaturiko erabakira iritsi ziren antolatzaileak: has gaitzen oraingoz hurbilen ditugun nazionalitateko kantariekin.

Eta horela, uztailearen 24-erako. Malen festa giroan, Erreteriarako "Patxiku zelain", honako programa hau pres-tatu dute.

Katalandar : JOAN ISAAC

Gailego : MIRO CASABELLA

Euskaldun : MIKEL LABOA

XABIER LETE

KANTARI KATALAN, EUSKALDUN ETA GAILEGOAK ERRETERIAN

IRASTORTZA

Pasaiaiko GALEUSCA

JOAN ISAAC, katalandar kantari berrietako bat da. Oso kantari sakon eta fiña. Konpromisodun abestiari giro poetiko haundi eta bereziago bat ematen ahalegintzen den kantaria. Joera hori zenbait katalandar kantari gazteren joera da. Ez dute lehengoa ukatu nahi, inondik ere; baina berritu eta jantzi eta poetizatu egin nahi lukete. Catalunya, Euskadi bezala, bere bizitza politikoaren aro berri batean sartzen doa. Oposizioko joerek ez dute oraindik garrantzi eta betekizunik galdu, baina badago protagonista izaten hasteko beharra. Eta protagonismoak, gizarte baten nundik norakoak antolatzeak eta antolaketa horren osagarriak kontrolatu

eta zuzentzen, erresonsabilidade eta joera eta usadio berriak ekarraziko ditu.

Kanta eta poesiaren aldetik ere giro aldaketa bat egongo da, nabarmentzen ari da. Ezin gintezke beti eskematismo oinarrizko baina oso elemental batetatik ibili. Bizitza oso konplikatu da, eta giza jokabideen sustrai eta motibazioak ar konplikatuago. Poesiak bizitza osoa bescarkatu behar du; horretarako asko eta askotan, errealitatearen zati xume batetara jo behar du, edo gertakizun eta arazoan "beste" interpretazio ausart eta "poetiko" bat ematen saiatu beharko du.

Gaurko katalan kanta berria pixka bat bide hortatik abiatzen dela iruditzen zaigu, eta JOAN ISAAC joera horren adierazle genuke. Horrek ez du esan nahi hodeietatik dabilenik, ez eta pentsatu ere. Catalunyan, konpromiso gizartetsu eta politikoaren keska oso sarturik dago, guztiz erroturik, eta ISAAC ere funtsez hortik dabil; baina, esan bezala, nortasun poetiko batez.

MIRO CASABELLA gailegoa aspaldiko kantaria da. Orain urte asko hasi ziren haietakoa. Gailego kantarien lehen talde harek "Voces Ceibes" zuen izena: Xerardo Mocoso, Benedicto, Casabella, etabar. CASABELLA-K lanenan dirau. Casabellak "cantigas" izenekoak kantatzen ditu bereziki, gailego poesia herrikoi eta beste aldetik, kultistaren "cantigas" famatuak. Berak sorturiko hitzak ere kantatzen ditu. Lehena eta oraina nahasten ditu, ikuspegi orokor batetatik abiatuz.

LABOA eta LETE aski ezagunak direnez gero inguru hauetan, ez dugu beroieaz ga- uza berezirik esango. Euskal kantaren adierazle dira, beste batzuk ere izan litezkeen bezalatsu. Erreterian eta inguruetan istimazioa duten kantariak dira, eta jendea behin eta berriz ere arretaz joango da beren kanta entzuterako.

Horrelako antolaketa batek, beti bejala, azken babes nagusia behar baitu: jendea-rena. EREINTZA elkarteak ahalegin haundia egin du kantaldi hori antolatzeko. Esperientzia berri bat da. Hasi dira Euskal Herrian era horretako esperientziak; aspalditik zegoen gogoia, baina egokierarik ez. Elkarrekiko harreman hoiek gero eta beharrezkoago izango dira. Harremanak, kontrasteak sortzen du aberastasuna. Ezin gintezke beti bakarka ibil.

Orain, jendeak erantzun behar. Erreteriarako kantaldiaren programa hor doakizue ondoren, zehaztasunen jabe izan zaituzten.

GIPUZKOAR MENDIGOIZALE TALDE BAT PERU ALDERA

Gure artean, eta ez hain gure artean ere, ukatzerik ez dagoen gauza bat, ekintzek salatzen eta aitortzen bait dute, Euskal Mendi Zaleatasuna da. Alegia, Euskal Mendizaletasunak badu garrantzia eta indarra. Eta hau baiestean zera nahi dugu gogarazi: Euskal Mendizaletasuna (hegoaldekoa) España Estatuko lehena dela bazkideei dagokionez (20.000). Kalitateari dagokionez, onenean mailan aurkitzen gaierla agertzean ez dirudi gauzak eta ekintzak okertzen ditugunik. Lekukotasunak ez bait dira falta: gure mendiak noiz nahizko jai egunetan, ikusi besterik ez ditugu. Jendea, kutsadura eta zaretan menpean erortzeke, lasaitasun eta bake bila, herrietatik ihesi, mendian gordetzen da. Euskal Mendi Zaleatasunaren arruntasun hau ezezik, gogarazi behar ditugu berdintsu euskal mendigoizaleen ezpedizioak: Andesetara, Afrika aldera (Nafarrak Hogar-en), Tximist izenekoak Himmalaya alderuntz, oraindik orain Xabier Erro Andesetan eta abar eta abar.

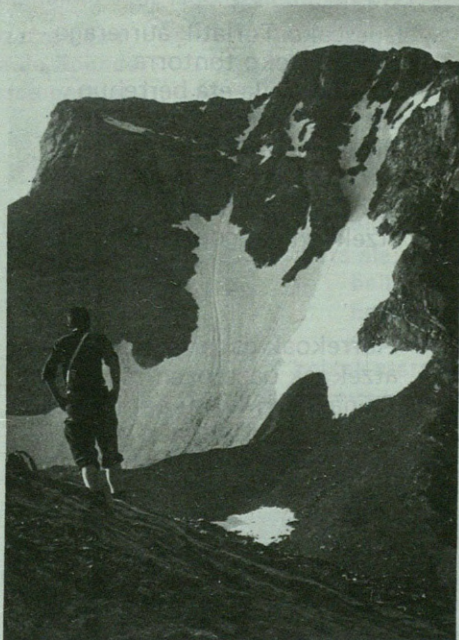
Lerro hauen bitartez, eta "Takol-ori" (Jose Urbieto) egindako solasaldia-kin, orain laster egongo del ezpedizio baten berri eman nahi nuke. Ondoren datorren solasa beraz, mendigoizale hauen asmoak eta helburuak azaltzea litzateke.

Haizak, Takolo, nor zarete ezpedio hau osatzen duzuenok?.

Ba, denera sei lagunek egindako talde bat gaituk. Guztiok Azpeitiko Lagun Onak Mendi Elkartearen bazkide gainera. Halaz ere, eta zehatzago jakin ezak, esan behar diat, bi donostiarrak direla: Jesus Aiestaran eta David Hernandez. Beste laurok Azpeitiarrak gaituk: Jeshus María Mendizabal (Errexil), J. Luis Orbegoza (Iherra), Juan Mari Seges eta ni.

Ze motatako taldea egiten duzue zeureon artean?.

Ez beste munduko gauzarik, noski. Denon artean lagun talde bat osatzen diagu eta hau duk garrantzitsua. Geure adinak ere ez dituk hain desberdintsuak: bi 39 urtekoak, hiru 25 ekoak, eta ni, erdian, 34 urte dizkiat. Jakingarri ere izango zaik Seges sendagile dugula, Hernandez buru izanen dela, Davidek filmetan eta horrelako gauzetan ihardungo duela eta ni erabiliko ditugun materialen arduradun bezala azaltzen naizela.

Tontor hortatik erori ziren

Zer asmo dituzue ibilaldi hau hasi orduan?.

Bi helburu bete nahi dizkiagu batipat. Aurrena, Mendi Zaleatasunari atxikirik, Salkantay hitzertza (arista) gainditu nahi diagu. Salkantay-ko haitzarte hau Vilcabamba-ko mendiadarran kokatzen duk. 6.271 metro dizkik. Gure beste asmoa zera duk: jende haien, herri haien nortasunaz eta kulturaz zerbait jabetzea. Hortarako eta lehen esan bezala, gure taldean gehiena saitzen ari dena David duk. Bazekiat Amazonas

aldeko zenbait etnologorekin harremanak dituela ere. Izan ere, eta nik oso gutxi zekiat hontaz, Salkantay mendi hau mendi sakratu bat duk indioentzat: herriaren defentzaile bezala agertzen duk.

Beste ezpediziorik egin al da Salkantay mendira ala, zuek zarate aurreneko?.

Gauza haundirik ez zekiagu. Daki-guna hau duk: 1.925-ko abuztuan frantzes-amerikano soka-talde (cordada) batek lehenbizi aldiz igo zuela mendi hau. Harrezgero ere, beste saioaldi batzuetan, hamar soka-taldek gainditu diate gailurra. Esan beharra zegok ere beste asko joan direla baina ez dutela lortu heuren asmoa. Azken hauen artean Kasperet ospetsua (Alpesetako Eigiger mendia lehenbizi igo zuena) aurkitzen delarik. Guk "kanpamentu base" deitzen zaiotzen zaiona Kastereti jasotako oroigarri edo monumento menpean jarriko diagu. Eta soka-taldeak hiru osatuko dizkiagu.

Zer ikusten duzue oztopo zailen bezala zeuron helburuak lortzeko?.

Ba, esate baterako, gauza harrigarri-rik ez. Mendian asko ibili eta ibiltzen gaituk: Pirineos aldea dena ezagutzen diagu, bai udan eta bai neguan; Picos de European ere, zerbait ibiliak gaituk eta berdintsu Alpesetan (Mont Blanc, Cervino, Den Gigant Aguja Verde...) Zer esanik ez zegok Euskal Herriko mendiak sekulan ez ditugula despreziatu. Euskal Herriko mendian hasi eta heziak gaituk, beraz, bertan goritu dizkiagu gure mendizaletasunaren sustraia.

Noiz zarete irtetekoak eta noiz arte iraungo duzue lurralde haietan?.

Uztailaren 7-an abiatuko gaituk. Aurrenik Madril eta hemendik egazkinez Rio Janeiroaino. Hemendik, berdintsu, Limaraino, gero, Cuzcora iristeko. Cuzcotik Mallepatara "Iana roveretan" joanen gaituk.

Matematikoki ez zegok esaterik baina gutsi-gora behera nik uste, 35 en bat egun edo mendian igaroko dizkiagu eta gaintzekeok hango herriak eta kulturak zerbait ezagutzen. Ziur ez zeukeat esaterik noiz etxeratuko garen baina, bota zak, hor nonbait abuztuaren hoge aldean.

Eta betiko galdera gaurko gizartean.
Zer kosto duzue? .

Zai nengoen, bai. Lehenbizi aitortu behar duana hau duk: laguntza oso ona izan dugula. Gure inguruan oso harren ona nabari izan diagu eta hauei esker egingo dizkiagu honelako gauzak, bestela jai zegok. Gu langile gaituk eta gaurko langileak ez zeukak berak bakarrik hortarako gauza bat egiteko indarrik, amesteko baizik.

Gaingiroki kostoak 1.000.000 pasatsu izanen dituk, eta hau herriko lantegiak eman ziguk. Ez zegok ahazterik ere Lagun Onak Elkartearen laguntza balio-tsua. Beste laguntzarik ere izan diagu.

Ekipoa, nola daramazue? .

Denera 800 kilo izanen dituk. Ikusten dan bezala, oso arina duk gurea. Gauza asko irtena zegok eta itsas-ontziz bidali diagu. Gelditzen dena geurekin eramanen diagu. Ekipo honetan, gehienik gauza pertsonalak zihozak. Gauza berri-rik ere erosi diagu. Zerbait gainontzean ez zegok beste munduko gauzarik.

Handik itzulita beste asmorik ba al duzue? Everestera edo? .

Nik ez zekiat Everestera joanen naizenez edo gure taldeko inor abiatuko denez, baina gauza bat ziur zekiat: gure mendizaletasuna ez dela Peru aldean amaituko. Orain arte zezala guk mendian jarraituko diagu mendizaleak garelako eta, ez beste arrazoiarengatik. Everestera joate hori ez zegok nere edo gure gain. Gauzak ez dituk hain sinpleak eta, dakarik, gauzak sinplifikatzeak ez zekarrak fruitu onik. Pertsonalki, pozik joanen nindukek baina... ez ditzagun gauzak arinnegi eta azkarregi burutu.

Bueno Takolo, ez diat galdera gehiago egingo eta nere Zeruko Argiaren irakurle guztion aldetik ibilaldi on eta Euskal Herriko mendizaletasuna lehen bezain goian utz dezazuela opa dizuet. Besterik ez.

OHARRA: Iñaki Portillak elkarrizketa hau izan eta laster berri triste bat zabaldu zen: hiru mendigoizalek, Sebastian Sanchez Sarriegi, Fernando Terradillos eta Luis Orbegozok bizia galdu zuten Vignemal inguruan.

Luis Orbegoza "Iherra", mendigoizalearen ordezkari Pako Aguirre Urbistondo, "Lertxundi", doa Peru aldera, jakin dugunez.

HIRU MENDIZALE HILEI

1

Mila bederatzirehun eta hirurogei t hamaseia
Ekainak hoge eta zortzia
ez dugu egun lasaia
Hiru gipuzkoar mendizale
harkaitza igotzen saia
gailurrera baino lehen bazen
harri bat oso etsaia

2

Jose Luis Orbegoza zen bata
izatez azpeitiarra
Fernando Terradillos bestea
hau berriz ordiziarra
Sebastian Sanchez hirugarrena
ta bera beasaindarra
harriak huts egin da amildu
horra bada ezbeharra!

3

Huescako Torlatik aurrerago
Vignemaleko tontorra
Hiru bat mila eta berrehun
bat metrodu haitz zakarra
Hiruk aurretik igoa zuten
asmo bat zuten bakarra
guk ikusteko filmaz hartzea
atzekoen lan gogorra.

4

Aurrekoak gailurrean zeuden
atzekoak bazetozen
Baina harri faltsu bat libratu
eta hor dira amiltzen
Seireun bat metro goitik behera
eroririk dira hiltzen

soka, hiltze ta gainerakoak
heurekin jetxi zituzten.

5

Mendiko lagun ziren hirurak
lagun bezala hil dira
Sokaz elkarrengana loturik
batasunaren ditzira!
Zeruko Jaunak bil zaitzatela
bere atseden tokira!
Ta betirako pizt zaitezela
Haren bizitza argira!

6

Hoge ta bost urteko zen bata
eta andregaia zuen
Besteak hoge t hamabi urte
emazte ere bazuen
bi haurtxo polit seme ta alaba
estimatuak zituen
Hirugarrenak hoge ta hamar
alargunaren seme zen.

7

Goibel daude hiru familiak
ta goibel mendizaleak
Goibel baitere lagun da ezagun
nola ez adiskideak
Hamaika tontor igoak ziren
betire gailur zaleak
Hiru lagun bikain galdu ditu
Euskal Mendi Batzarreak.

8

Bata ez nuen neuk ezagutzen
beste biak bai ordea
Hiru urtez batera bizi ta
nolatan utzi gordea
Ikasten elkarri lagundu ta
gero holako zortea
Nor norako gauden ez dakigu
bizitzaren dolorea!

9

Arrisku handikoa da noski
eskalatze mota hori
baina egiten duten ausartak
gogozko zaigu bai guri
Everest, Andes eta Alpetan
euskalduna da ageri
baina gutxien uste denean
amildu edo erori..

10

Euskal Herriak betire zuek
goraipatuko zaituzte
zuen ekintzak alde guztian
kontatuko baitituzte
baina senditarrek hutsuneak

oso nabarmen dituzte
laguntzen saiatu behar dugu
nik beintzat hori dut uste.

11

Gaurko egunez dirua eta
ondasunak dira jainko
Horiengatik mugitzen baita
maiz alferra ere franko
Zuek zailtasunari heldurik
beti tontor da barranko
Denak egin zituen Jainkoak
dizkizue ordainduko.

12

Ezagutu zenituzten hemen
makinatxo bat mendarte
Lurralde desberdin ugari ta
makina bat harkaitz tarte
Kondairan begiratuaz gero
ez gaude oso aparte
Itxaropenez bienbitartean
Agur! Egun handirarte!

ANDONI SARRIEGI

Sounder, udarea bezain gozoa.

Gustagarria, bizia,
samurra da Sounder.
Tekladu bakarra,
eta eskuin hutsez
melodia osoa

jotzen du
Botoi bakarra eta
ezkerreko behatz batez
akonpainamendu osoz laguntzen du.

Aho-gozatzen den
musika da Sounder
Udarea bezalal

Triste aldian alaitzeko
eta alai aldian jolasteko
balio du.
Edozer jotzen du,
eta musika-tresna guztien
hotsak ateratzen ditu.
Ez da musika jakin beharrik.

Udarea bezain merke eros daiteke.
Hilean 1.500 eta zeurea duzu.

SOUNDER

BENGOA

Elektronikoetan munduko markarik onena.

Herriarekin. Herriarentzat.

Caja Laboral.

**CAJA LABORAL POPULAR
LAN KIDE AURREZKITA**